

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Підтримка освітнього процесу в умовах військового стану засобами цифрових технологій

Інформаційні
бюлетені 2022

Київ 2022

УДК 373.5(4):008-022.218:004

В43

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту цифровізації освіти НАПН України (№ 14 від 29.09.2022 р.)

Рецензенти:

Литвинова С. Г. д.пед.н., с.н.с., заступник директора Інституту цифровізації освіти НАПН України

Когут У.П. канд.пед.н., доцент, доцент кафедри інформатики та інформаційних систем Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

В43 Підтримка освітнього процесу в умовах військового стану засобами цифрових технологій. Збірник матеріалів : Гриценчук О.О, Іванюк І.В., Кравчина О.Є., Лещенко М.П., Малицька І.Д., Овчарук О.В. Київ, ІЦО НАПН України, 2022. 65 с.

ISBN 978-617-8226-11-4 - PDF

Збірник матеріалів «Підтримка освітнього процесу в умовах військового стану засобами цифрових технологій» укладено в рамках здійснення НДР «Розвиток інформаційно-цифрового навчального середовища української школи» (реєстраційний № 0120U100193).

У збірнику акцентується увага на питаннях щодо викликів та рішень з питань освіти для біженців у країнах Європейського Союзу, підтримки ЮНЕСКО освітньої спільноти України під час російської військової агресії. Розглядаються підходи щодо організації доступу до освітніх послуг біженців у країнах ЄС, зокрема Польщі, Німеччині та Нідерландах із застосуванням сучасних цифрових технологій та інструментів у освітньому процесі. Обговорюється використання веб-орієнтованих технологій для здійснення здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів.

Може бути використаний в системі післядипломної педагогічної освіти, вчителями та керівниками ЗЗСО та закладами, що здійснюють підвищення кваліфікації вчителів та методистів в системі ЗЗСО.

ISBN 978-617-8226-11-4 - PDF

© ІЦО НАПН України, 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
Інформаційний бюлетень №1. Виклики та рішення щодо питань освіти для біженців у країнах Європейського Союзу	9
Інформаційний бюлетень №2. Створення освітніх можливостей для українських учнів, батьків і вчителів у Варшаві під час війни	15
Інформаційний бюлетень №3. Підтримка ЮНЕСКО освітньої спільноти України під час російської військової агресії	23
Інформаційний бюлетень №4. Організація навчання дітей-біженців з України під час війни: досвід Німеччини	32
Інформаційний бюлетень №5. Організація процесу освіти засобами інформаційно-цифрового освітнього середовища для українських учнів в Нідерландах під час війни	48
Інформаційний бюлетень №6. Веб-орієнтовані технології у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів	57

ВСТУП

Війна, що розпочала Росія вторгненням в Україну 24 лютого 2022 р., змусила багатьох громадян України покинути свою країну разом зі своїми дітьми. За період російської війни вимушеними біженцями стали понад 750 тисяч учнів. З різних регіонів України за кордон виїхали більше 672 тисячі учнів. Всередині держави зафіксовано орієнтовно 87 тисяч школярів, які продовжують навчання у статусі тимчасово переміщених осіб. Ці факти свідчать про обмежений доступ учнів та студентів до освітніх послуг. Частково вирішити питання можливо, використовуючи засоби дистанційного навчання. Досвід організації дистанційної/змішаної форми навчання, отриманий протягом 2020 та 2021 років під час карантину, спричиненого пандемією COVID-19, допоміг українській освітній системі адаптуватись до нових реалій війни. Хоча повністю здійснити таке адаптування неможливо, оскільки ситуація змінюється, постійно змінюється кількість біженців та переселенців, що впливає на освітні можливості їхніх дітей.

Розбудова цифрового середовища для навчання відіграє важливу роль та є важливим завданням системи освіти. Вирішення питань освіти та проблеми доступу до освіти значною мірою сьогодні покладають на використання цифрових технологій, зокрема тих можливостей, що надаються цифровими засобами та на вміння педагогів їх ефективно їх застосовувати. Цифрові технології є основою сучасного освітнього середовища закладів загальної середньої освіти. Сьогодні більша частина освітнього процесу здійснюється онлайн, а саме дистанційними та змішаними формами навчання.

Водночас розвиток цифрових технологій вплинув на появу нових, інноваційних засобів та форм здійснення освіти, а також буденного життя громадян. Адже цифрові застосунки, нові цифрові засоби та середовища стали повсякденними для більшості людей. Під час цьогорічної серпневої конференції

у Міністерстві освіти і науки України, що відбулась 18 серпня 2022 р., прозвучали важливі настанови для тих, хто сьогодні відповідає за здійснення освітнього процесу. Це – вчителі та викладачі ЗВО, представники місцевих органів управління освітою, відповідальні за цифровий розвиток освіти, представники закладів освіти, відповідальні за цифровий розвиток закладу та організацію дистанційного навчання, заступники голів обласних військових адміністрацій з питань цифрового розвитку. Серед важливих піднятих питань, що потребують рішення: забезпечення ноутбуками кожного вчителя, обладнання закладів освіти Wi-Fi в укриттях, забезпечення учнів необхідними гаджетами, використання дистанційного навчання у початкових школах, онлайн-платформи для навчання, залучення організацій громадянського суспільства до підтримки освітнього процесу та розбудови цифрового середовища закладів освіти.

Важливу роль у організації та реалізації дистанційного/змішаного навчання відіграють вчителі, а тому сьогодні постає необхідність у підвищенні рівня їхньої цифрової компетентності як ключової. Тому питання підвищення кваліфікації вчителів має включати спеціальні онлайн-курси, зокрема з питань реалізації реформи «Нова українська школа», використання інструментів дистанційного навчання, здійснення самооцінювання власної цифрової компетентності та ін. Так, наприклад, Міністерство освіти і науки запропонувало для вчителів скористатись можливістю пройти тренінг «Цифрові інструменти Google для освіти» від МОН і Google Україна. До участі в першій навчальній сесії курсу подали заявки майже 40 тис. педагогічних працівників (<https://mon.gov.ua/ua/news/cifrovi-instrumenti-google-dlya-osviti-na-serpnevyyu-sesiyu-zareyestruvalisya-majzhe-40-tis-pedagogiv>), що засвідчило велику зацікавленість в опануванні вчителями необхідними цифровими компетентностями.

Оскільки значна частина сучасних школярів та студентів знаходиться як на окупованих територіях, так і за кордоном, важливим постає питання

забезпечення рівних можливостей для навчання для цих категорій. Цифрові технології дозволяють зробити процес навчання мобільним, диференційованим та індивідуальним. При цьому цифрові технології не замінюють вчителя, а доповнюють його роботу з учнями. Дистанційним формам навчання властиві адаптивність, керованість, інтерактивність, поєднання індивідуальної та групової роботи, часова необмеженість процесу навчання. Адже підґрунтям використання дистанційних технологій навчання є активна самостійна навчальна діяльність школярів. Це потребує від учителя належного рівня сформованості цифрової та професійної компетентності у використанні засобів для дистанційного навчання. Надзвичайно важливо для вчителів, щоб цифрові засоби та ресурси були безкоштовними та доступними, придатними для створення мультимедійного контенту та сприяли ефективній комунікації вчителя та учня. До основних проблем вчителів відносять: неналежний доступ до цифрових пристроїв, слабе забезпечення високошвидкісним інтернет-зв'язком, неналежне управління доступом до ІТ-інфраструктури з боку закладів освіти.

За результатами останніх опитувань 2021-2022 рр. щодо готовності та потреб вчителів у здійсненні дистанційного навчання найбільш популярними і ефективними виявились такі web-сервіси як Viber, Zoom, інструменти Google, зокрема Classroom, ClassDojo та інші. До освітніх онлайн-ресурсів, найбільш популярними для проведення уроків педагогічні працівники використовують такі ресурси: На Урок – 84,7%; YouTube – 73,1%; Всеосвіта – 71%; Всеукраїнська школа онлайн – 41,6%; EdEra - 29%; соціальні мережі (Фейсбук, Інстаграм) – 24,5%; Learning.ua – 21,4%; Prometheus - 16,6% (<https://lib.iitta.gov.ua/730808/>).

Цей збірник інформаційних бюлетенів містить інформацію про найкращі практики організації освіти під час військових дій у різних країнах та в Україні. Зібрані матеріали ознайомлюють з найбільш поширеними відкритими ресурсами для організації освіти на різних рівнях навчання та окреслюють загальну картину

сьогодення в умовах військового стану. Зрозуміло, що важливим є подальше напрацювання кращого досвіду України та європейських країн та інформування широкої громадськості щодо форм, засобів дистанційного навчання та можливостей освіти українських громадян під час війни. Саме тому перед науковцями та освітянами-практиками постають завдання відображення своїх напрацювань та ознайомлення з кращими практиками використання цифрових засобів для дистанційного навчання. Адже це сприятиме виконанню освітянами таких важливих завдань як планування та організація освітнього процесу, використання різних видів контролю та оцінювання, удосконалення змісту навчальних предметів, сприяння мотивації до навчання.

Автори-упорядники: Овчарук О.В., Лещенко М.П., Гриценчук О.О., Іванюк І.В., Малицька І.Д., Кравчина О.Є.

ОСВІТА ДЛЯ БІЖЕНЦІВ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 1, 2022

ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ ЩОДО ПИТАНЬ ОСВІТИ ДЛЯ БІЖЕНЦІВ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Події, викликані військовими діями на території України у 2022 р. спричинили значну хвилю біженців та мігрантів до країн Європейського Союзу. Важливим питанням та проблемою постало отримання освіти на батьківщині, що стало можливим лише за умови використання онлайн-інструментів для дистанційного навчання.

Ключовим гаслом у країнах ЄС є інклюзія для всіх верств населення, враховуючи вільний та відкритий доступ до освітніх послуг. Інклюзія для всіх означає адаптацію та трансформацію загальної політики країни знаходження до потреб різноманітного суспільства з урахуванням специфічних проблем і потреб різних груп. Дії, спрямовані на допомогу біженцям та мігрантам в інтеграції, не повинні здійснюватися за рахунок заходів, спрямованих на користь іншим уразливим або знедоленим групам чи меншинам. Навпаки, вони сприяють тому, щоб політика країни та освітні послуги стали більш інклюзивними в цілому.

Головною структурою, що займається питаннями біженців у світі є УВКБ ООН, Агентство ООН у справах біженців, – це глобальна організація, яка присвячує свою діяльність порятунку життів, захисту прав та побудові кращого майбутнього для біженців, вимушено переміщених громад та осіб без громадянства. УВКБ ООН координує міжнародні зусилля, спрямовані на захист людей, змушених полишати свої оселі через конфлікт або переслідування; надає

таким особам життєво необхідну допомогу: житло, продукти харчування, воду, а також захищає їхні фундаментальні права [5].

Серед всіх питань підтримки біженців освіта є і залишається однією з головних. Доступ до освітніх послуг біженців супроводжується низкою умов, що існують у країні перебування та особистим ставленням до подолання бар'єрів і викликів на шляху отримання освіти. Одним з негативних факторів є те, що частина біженців мають недостатньо або зовсім не мають досвіду онлайн-навчання, і навіть якщо майже всі вони мають мобільні пристрої, вони не знають, як їх можна використовувати в освітніх цілях.

Багатьом не вистачає цифрових навичок для пошуку та використання освітніх інструментів і ресурсів, а багато з них мають обмежений доступ до комп'ютерів чи мобільних пристроїв. Обмежений доступ до Інтернету також може бути перешкодою, оскільки більшість людей користуються платними мобільними підписками та мають доступ лише при підключенні до безкоштовного бездротового з'єднання. Багато ресурсів передбачають базовий рівень англійської мови, адже, як правило, бракує варіантів перекладу на найпоширеніші мови біженців. За останніми дослідженнями (Witthaus, 2019), біженці висловлюють бажання отримувати освіту за підтримки фасилітаторів, що допомагають їм інтегруватись до освітніх процесів університетів інших країн. Крім того, спостерігається потреба підтримки місцевих громадських організацій та освітніх установ, бібліотек, навчальних спільнот (очно та онлайн), що в цілому позитивно впливає на завершення навчання [4].

Приплив біженців до Європейських країн за останні роки призвів до широкого спектру освітніх ініціатив з допомоги їм тримати зв'язок зі своєю батьківщиною та отримати доступ до офіційної освіти та роботи. Онлайн-освіта у формі мобільних додатків, відкритих освітніх ресурсів та відкритих онлайн-курсів, таких як MOOCs (*Massive Open Online Courses*) відкриває гнучкі

можливості навчання для багатьох людей. Це особливо актуально під час процесу пошуку притулку, що іноді може тривати до 2 років і під час якого доступ до формальної освіти зазвичай утруднений. В останні роки з'явилося багато інноваційних проєктів та ініціатив, які реагують на приплив біженців до Європи. Для прикладу слід зазначити наступні ініціативи:

Kiron Open Higher Education — громадська організація (Німеччина), що пропонує навчальні курси на базі MOOC для біженців та шукачів притулку з можливістю отримати визнання кредитів в університеті-партнері, відкриваючи таким чином шлях до університету. Вони пропонують гнучку комбінацію онлайн-самонавчання та онлайн-співробітництва. Такий підхід став досить затребуваним для біженців та шукачів притулку з академічним досвідом і хорошими навичками самостійного навчання (рис 1);

Рис.1 Відкритий університет Kiron Campus. Джерело: <https://kiron.ngo/en/>

Університет для біженців, створений Італійським міжнародним телекомунікаційним університетом *UNINETT UNO*, який надає стипендії біженцям і шукачам притулку для навчання за онлайн-програмами. Подібні пропозиції доступні в кількох інших європейських університетах;

MOONLITE – поточний проєкт Erasmus+, що вивчає використання MOOC

та іншої відкритої онлайн-освіти та визначає можливості та перешкоди у визнанні навчання на основі MOOC для студентів-біженців.

Також країни ЄС провадять широкомасштабні дослідження щодо необхідних онлайн-ресурсів, що можуть стати корисними для отримання освіти біженцями. Серед таких досліджень слід відзначити *Moocs inclusion*, присвячене дослідженню ресурсів MOOC та безкоштовному цифровому навчанню для інтегрування мігрантів і біженців у країни ЄС, здійснене Генеральним директором Європейського дослідницького центру (DG JRC). В рамках цього дослідження було здійснене картографування освітніх онлайн-можливостей країн ЄС (Colucci, 2017).

Водночас варто виокремити розроблений громадською організацією *Європейською асоціацією університетів мапу інтегрування біженців* (EUA), що містить інтерактивний перелік університетів, що пропонують рішення, спрямовані на біженців і притулок. Доданні до мапи університети можуть заповнити опитувальник з деталями своїх ініціатив, що відображається позначкою на інтерактивній мапі, де представлено 350 освітніх установ з 32 країн ЄС (рис.2).

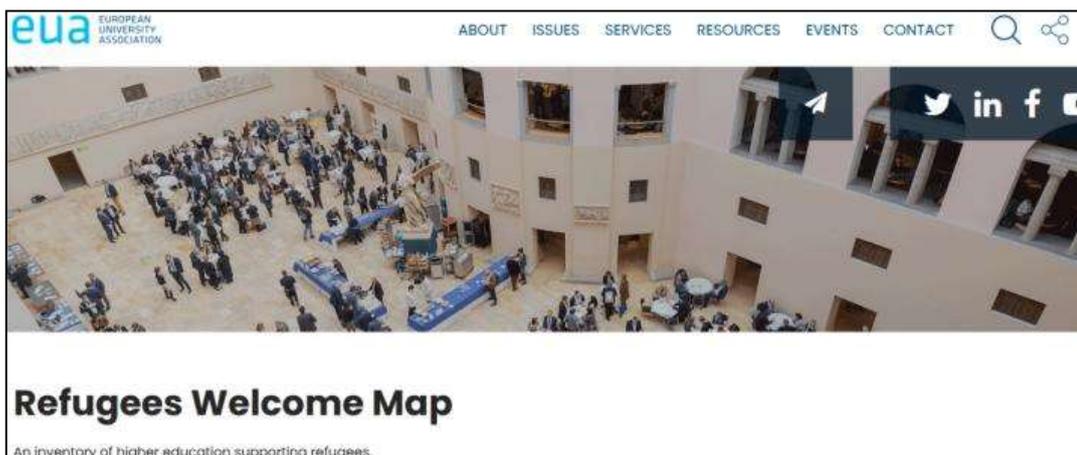

Рис.2 Інтерактивна мапа онлайн-можливостей отримання навчання в університетах країн ЄС (Європейська асоціація університетів). Джерело: <https://eua.eu/101-projects/541-refugees-welcome-map.html>

Висновки. Безсумнівно, що доступні освітні онлайн-ресурси є значним внеском на допомогу біженцям у отриманні освіти. Однак, варто також поєднувати онлайн-можливості з підтримкою місцевих громад та освітніх установ країни перебування. Адже основним пріоритетом для більшості біженців є створення безпечної соціальної мережі у новій освітній спільноті, а онлайн-навчання може сприяти інтегруванню до освітнього та суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Creelman Alastair. Online education for refugees – barriers and opportunities (2020). URL : <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1303239/FULLTEXT04.pdf> last accessed 03.05.22
2. Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027. Communication from the Commission to the European Parliament, the council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (2020). URL : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0758&qid=1632299185798> /. last accessed 03.05.22
3. Refugees Welcome Map. URL : <https://eua.eu/101-projects/541-refugees-welcome-map.html>. last accessed 03.05.22.
4. Witthaus, G. (2019). Findings from a Case Study on Refugees Using MOOCs to (Re)enter Higher Education. Open Praxis, 10(4), 343-357. doi:<http://dx.doi.org/10.5944/openpraxis.10.4.910>
5. УВКБ ООН, Агентство ООН у справах біженців. URL : <https://www.unhcr.org/ua> . дата звернення 03.05.22.

Матеріал підготувала:

Овчарук О.В., доктор педагогічних наук, професор

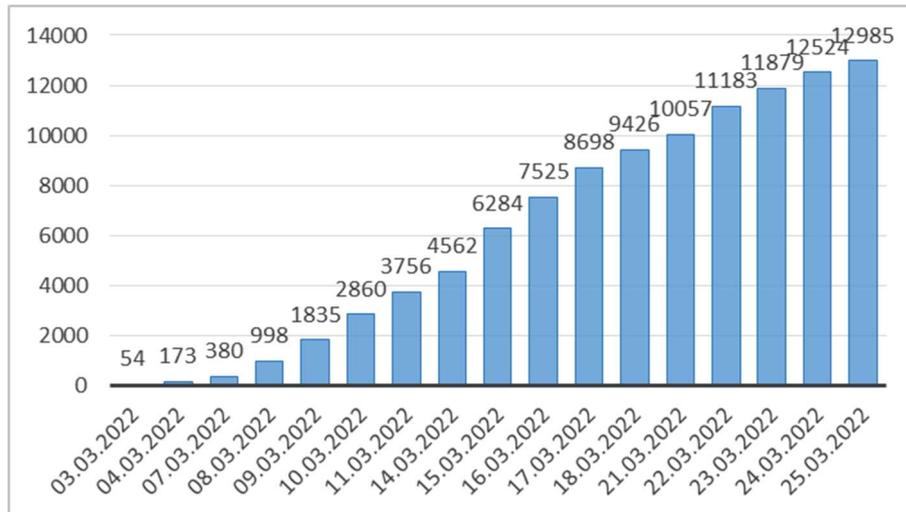
ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 2, 2022

СТВОРЕННЯ ОСВІТНІХ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧНІВ, БАТЬКІВ І ВЧИТЕЛІВ У ВАРШАВІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

За даними управління освіти міста Варшава, з початку війни столиця Польщі прийняла до своїх дитячих садків і закладів загальної середньої освіти понад 18 тисяч дітей і підлітків з України. На рисунку 1 можна побачити як стрімко зростала кількість українських дітей протягом березня 2022 р.

Рис.1. Статистичні дані кількості дітей з України, які відвідують школи та дитячі садки м. Варшава

Всю інформацію щодо влаштування українських учнів до польської системи освіти та дистанційного навчання в українській системі можна знайти на [сайті](#) Управління освіти міста Варшава (Рис.2.).

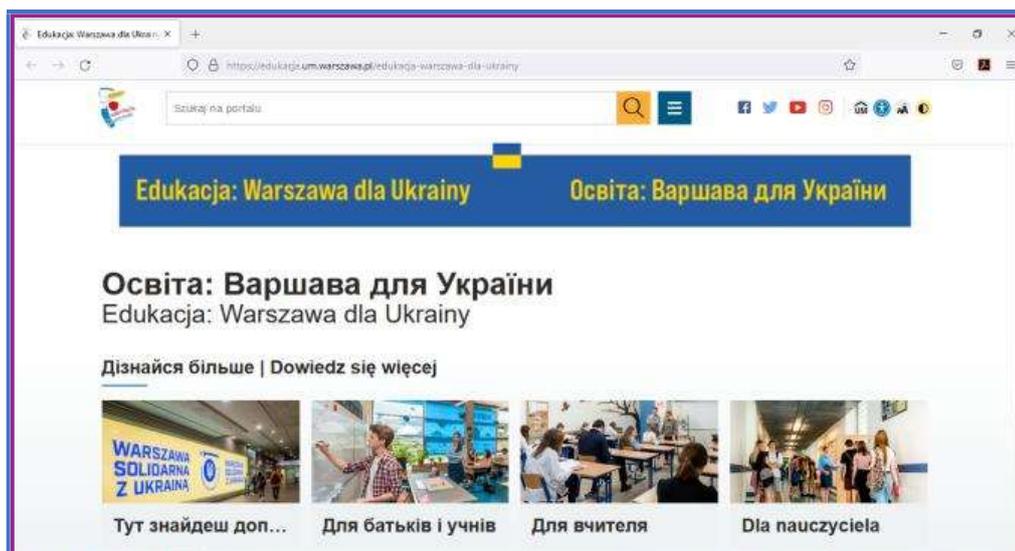

Рис. 2. Скрін веб-сайту Управління освіти міста Варшава

Для батьків та учнів на сайті можна знайти:

- поради щодо зарахування дітей та підлітків до освітніх закладів Варшави;
- [посібник](#), що знайомить з польською системою освіти;
- офіційний список українських онлайн-шкіл і платформ, де можна продовжити навчання дистанційно;
- поради щодо надання психологічної допомоги дітям і підліткам та підтримки їх після пережитої психологічної травми;
- функціонування варшавських спеціальних шкіл;
- діяльність Української суботньої школи у Варшаві.

Для вчителів як польських та й українських розміщено:

- навчальні [матеріали](#) та рекомендації щодо підтримки дітей та підлітків у кризових ситуаціях, допомоги після психологічних травм, подолання стресу;
- [банк](#) пропозицій роботи для вчителів з України, включаючи посаду помічника вчителя (Рис.3).

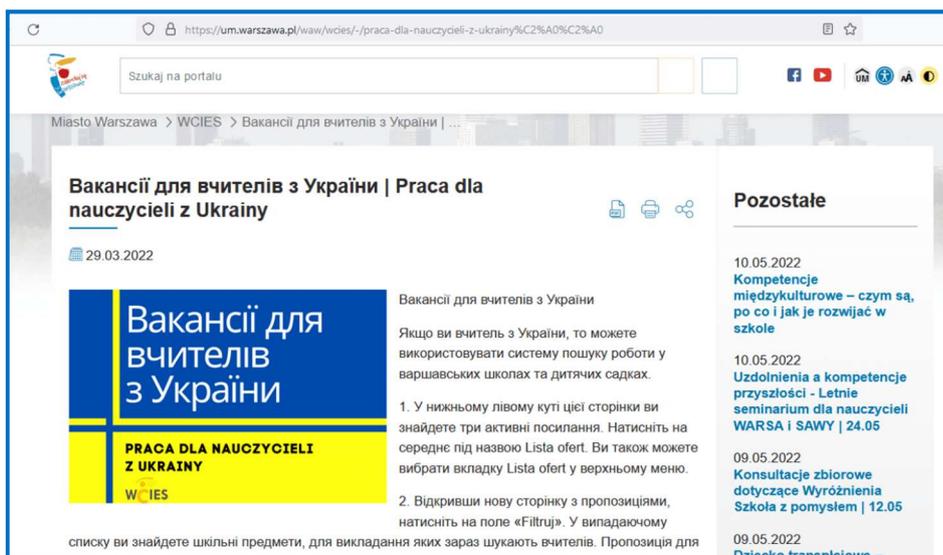

Рис.3. Скрін веб-сайту Управління освіти міста Варшава

Також разом із Польським центром міжнародної допомоги започатковано проєкт «Готівка за роботу». Завдяки йому до кінця червня в комунальних школах і дитсадках працевлаштовані 200 українських вчителів, які приїхали під час війни. Вони працюють помічниками та допомагають українським дітям інтегруватися в заклади освіти. Витрати на працевлаштування українських вчителів на цьому етапі проєкту покривають американські донори з організації CARE (<https://www.care-international.org/>).

Крім того, Союз польських митрополій у співпраці з Управлінням освіти міста Варшава та з ініціативи Фундації «Я люблю Польщу» підготували польсько-український підручник під назвою «Познайомтеся та побудуйте стосунки», який буде регулярно доповнюватися новими темами. Він призначений для родин, які приймають у себе біженців або організують вільний час для українських дітей. Його також можуть використовувати вчителі як додаткове джерело знань, що дозволяє дітям вивчати мову та отримувати цікаву інформацію про Польщу та Україну. Посібник включає тексти, малюнки та вправи (Рис.4).

Рис.4. Скрін веб-сайту Управління освіти міста Варшава

13 квітня 2022 року у Палаці Молоді Варшави відбулось офіційне відкриття Центру для дистанційного навчання українських дітей. Кімнати обладнані ноутбуками з українською клавіатурою, навушниками, швидкісним інтернетом. Діти мають можливість щодня з 9.00 до 13.00 комфортно навчатись дистанційно в своїх школах, або приєднавшись до онлайн-шкіл, що надали відкритий доступ для навчання під час війни. Такі центри планують відкрити в різних районах Варшави, там діти зможуть не тільки займатись дистанційно, а й вивчати польську та англійську мови, навчатись комп'ютерній графіці, отримати консультацію психолога. У відкритті пункту взяли участь мер міста Варшави Рафал Тшасковскі (Rafał Trzaskowski) та заступниця мера Рената Казновська (Renata Kaznowska). Під час заходу онлайн доєдналися заступник мера Києва Валентин Мондрійвський, директор Департаменту освіти і науки м. Києва Олена Фіданян, директор Київського ліцею бізнесу Людмила Паращенко та ін. Координатором Центру дистанційного навчання для українських учнів є старший науковий співробітник Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України Ірина Іванюк.

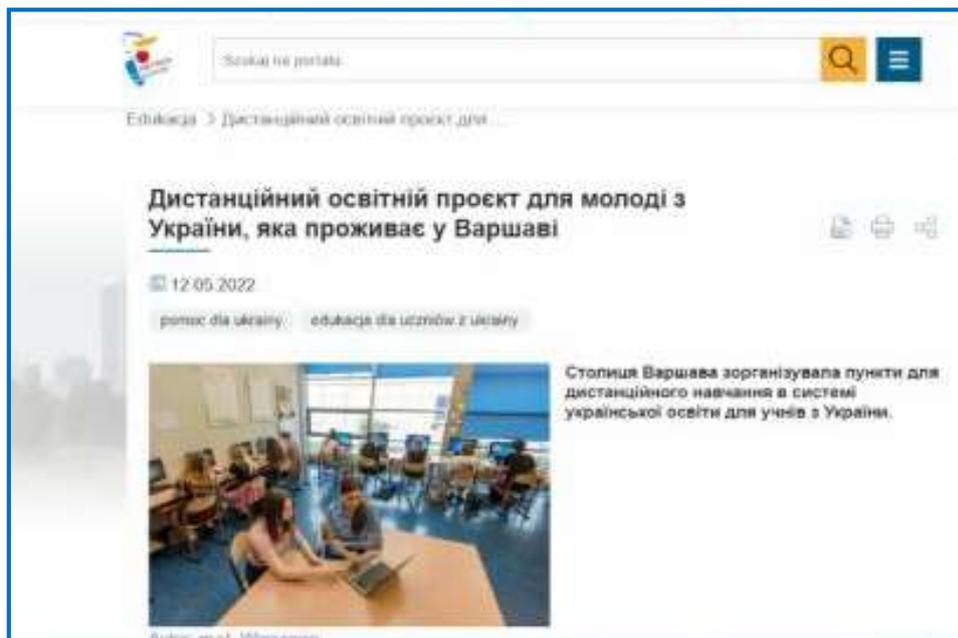
Рис. 5. На відкритті центру дистанційного навчання, 13 квітня, м.Варшава

Рис. 6. Фото під час відкриття Центру дистанційного навчання, 13 квітня, м.Варшава

Відео брифінгу з журналістами під час відкриття можна переглянути за посиланням https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=528025942026803

На сайті Управління освіти міста Варшави розміщено таке оголошення:

Шановні українські учні!

Палац Молоді - Plac Defilad 1 (вхід з вул. Świętokrzyska) підготував для учнів з України кімнати, обладнані комп'ютерною технікою з українською клавіатурою, що дозволить вам працювати самостійно. За потреби буде надана підтримка консультанта, який знає українську мову. Ми також плануємо підтримати Вас у вивченні польської мови, комп'ютерної грамотності, підготовки до мультидисциплінарного тесту з історії України.

Пункт працюватиме з понеділка по п'ятницю з 9:00 до 13:30.

Працює вже такий пункт у публічній бібліотеці в Варшавському районі - Бемово <https://bemowo.um.warszawa.pl/-/edukacja-zdalna-w-bibliotece>. Також ведуться роботи щодо відкриття ще одного місця дистанційного навчання в публічній бібліотеці в Варшавському районі - Урсус.

Якщо Ви зацікавлені взяти участь в таких заняттях, будь ласка, заповніть анкету учасника. Так нам буде легше планувати кількість груп і зв'язуватися з Вами. Ви отримаєте інформацію про відповідність вимогам, дату початку та місце зустрічі на свою електронну адресу.

Анкета: [https://forms.office.com/r/N8zuyqb1tu\(otwiera się w nowej karcie\)](https://forms.office.com/r/N8zuyqb1tu(otwiera się w nowej karcie))

тел. 22 620 33 63

Дякуємо!

Таким чином для українських дітей у Варшаві створено умови здобуття дистанційної освіти з України, що дозволить їм закінчити навчальний рік і отримати підтвердження про це; надано можливість навчатись у школах Варшави, і вони це роблять із задоволенням, бо для них головне зараз не навчання, а соціалізація та відновлення комунікації з однолітками. Водночас спостерігається тенденція, що частина дітей нікуди не пішла вчитися і просто сидять з мамами та чекає, коли можна буде повернутися додому. Це - порушення прав дітей на освіту, за що несуть відповідальність їхні батьки.

Використані джерела:

1. Сайт управління освіти міста Варшава
<https://edukacja.um.warszawa.pl/edukacja-warszawa-dla-ukrainy>

*Матеріал підготувала:
Іванюк І.В., кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, старший науковий співробітник*

ПІДТРИМКА ЮНЕСКО

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 3, 2022

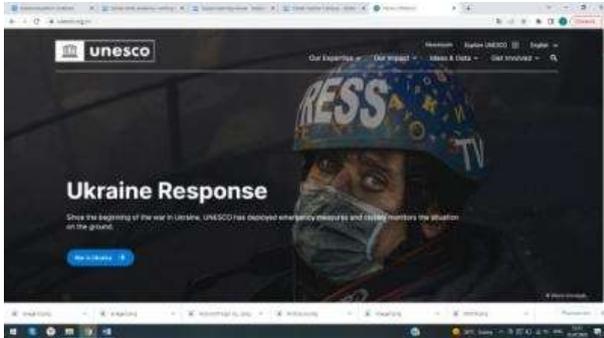
ПІДТРИМКА ЮНЕСКО ОСВІТНЬОЇ СПІЛЬНОТИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

ЮНЕСКО (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - Організація Об'єднаних Націй (ООН) з питань освіти, науки та культури) - спеціалізована установа ООН, заснована 16 листопада 1945р., сприяє міжнародному співробітництву між державами-членами та асоційованими членами ООН в галузі освіти, науки, культури та комунікації, налічує 193 держави-члени та 11 асоційованих членів. Україна є членом ЮНЕСКО з 1954 р.

ЮНЕСКО розробляє освітні інструменти для формування громадян майбутнього, вільних від ненависті та нетерпимості; проводить активну діяльність з метою доступу до якісної освіти кожної дитини та громадянина; сприяє збереженню культурної спадщини, захищаючи однакову гідність усіх культур; допомагає розробляти дослідницьку політику як рушійну силу розвитку співробітництва між країнами; захищає свободу вираження поглядів як фундаментальне право та необхідну умову демократії та розвитку; виступає як лабораторія ідей; встановлює міжнародні стандарти, здійснює програми співробітництва, що сприяють вільному обміну ідеями. Програми ЮНЕСКО спрямовані на підтримку реалізації досягнень *Цілей у сфері сталого розвитку* на період до 2030 р., затвердженими Генеральною Асамблеєю ООН у 2015 р. [1].

З початку війни в Україні, яку розв'язала російська федерація, ЮНЕСКО,

як і багато інших міжнародних організацій, надають допомогу і підтримують українську освітню наукову спільноту в умовах воєнного стану.

З огляду на те, що основна місія ЮНЕСКО полягає у забезпеченні освітою кожного, особливо дітей, під час кризових ситуацій, організація намагається підтримати громадян, які були вимушені отримати притулок в інших країнах світу, надаючи необхідну інформацію для налагодження їх життя і навчання. Починаючи з березня 2022 року на сайті ЮНЕСКО постійно формується перелік країн, що приймають, підтримують та надають освіту українським біженцям. Організація отримує відповідну інформацію, що охоплює необхідні заходи для адаптації та інтеграції учнів в систему освіти країни, що надає притулок, висвітлює мовні проблеми, навчальні програми, надає психосоціальну підтримку, допомагає вчителям отримати підготовку та акредитацію. Крім цього надається інформація щодо реєстрації, сертифікації та фінансової підтримки.

ЮНЕСКО проведено *комплексне картування* [2] інтеграційної політики приймаючих країн для українських дітей та молоді. Картування дозволяє визначити конкретні кроки приймаючих країн, зроблені для інтеграції та підтримки українських учнів і викладачів, які знаходять притулок в інших країнах світу, в тому числі й іноземних студентів, які навчаються в українських закладах вищої освіти. Війна в Україні спричинила потоки людей, що переміщуються через сусідні країни та за їх межі, тому процес картування проходить на постійній основі, оновлюючи і відтворюючи реальну інформацію відповідно до законодавства, політики та вимог приймаючої країни. Картування зосереджено на відповідних тематиках:

- Як учні інтегруються, за рівнем освіти, ураховуючи мовне середовище.
- Вчителі та шкільний персонал.
- Фінансові ресурси.

На даному етапі ЮНЕСКО вбачає основну свою діяльність спрямовувати на забезпечення безперервного викладання і навчання на всіх рівнях освіти. Установа мобілізує внутрішні та зовнішні ресурси для підтримки Міністерства освіти і науки України з таких напрямів як:

- надання комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення для підтримки дистанційного навчання;
- розробка та розширення цифрових освітніх платформ та контенту;
- розробка системи електронного оцінювання в закладах вищої освіти;
- зміцнення системи психосоціальної підтримки та допомоги потерпілим від кризи;
- підтримка Глобальної освітньої коаліції ЮНЕСКО для надання конкретної підтримки українській освітній спільноті.

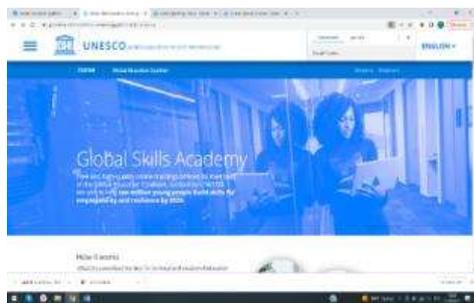
У співпраці з Глобальною цифровою бібліотекою, УВКБ ООН, NORAD, Світовим банком та Curious Learning ЮНЕСКО запустила кампанію *Translate a Story Ukraine* «Переклади оповідання українською», що має на меті перекласти українською мовою не менше ніж 100 електронних книжок для дітей. Перекладені книги будуть розміщені у Глобальній цифровій бібліотеці (GDL) та на українських онлайн-платформах. Їх можна буде прочитати безкоштовно за допомогою мобільних телефонів, планшетів та інших мобільних навчальних пристроїв. У роботі задіяно більш ніж 110 волонтерів-перекладачів та коректорів [3].

Основна підтримка освітній українській спільноті надається завдяки і через *Глобальну освітню коаліцію ЮНЕСКО (Global Education Coalition)*, що є платформою для співпраці та обміну щодо права на освіту під час надзвичайного стану та після нього.

Багатосекторальна коаліція об'єднує 175 інституційних партнерів із системи ООН, громадянського суспільства, академічні кола та приватний сектор, ґрунтується на цінностях солідарності, спирається на існуючий досвід у сфері освіти та інновацій, особливо під час кризових ситуацій, підтримує Україну, реалізуючи проєкти спрямовані на подолання наслідків, спричинених військовою агресією РФ.

Для досягнення основних освітніх цілей своєї діяльності та їх практичній реалізації *Глобальною освітньою коаліцією* створено: Global Skills Academy, Global Teacher Campus та Global Learning House [4].

Global Skills Academy (Глобальна академія навичок) спрямована на допомогу молоді оволодіти цифровими навичками, необхідних для працевлаштування та конкурентоздатності на сучасному ринку праці, розширення економічних

можливостей та соціальну інтеграцію. Амбіційна ціль академії - охопити 10 мільйонів молодих людей до 2029 року. Відбором студентів для навчання в Академії займається спеціалізований інститут ЮНЕСКО з технічної та професійної освіти і навчання (ЮНЕВОК). У навчальному процесі задіяно більш ніж 250 професійних центрів, розташованих в більш ніж 160 країнах світу [5].

Global Learning House (Глобальний навчальний дім) - освітня платформа, що надає можливість отримати онлайн ресурси, підтримку, ознайомитися з

інноваціями: як *студентам* отримати доступ до безкоштовних освітніх ресурсів з цільового навчання; як *провайдерам цифрових освітніх ресурсів* знаходити рішення для успішного впровадження безкоштовного дистанційного навчання, надаючи вільний доступ до освітніх ресурсів; як *викладачам* отримати безкоштовні навчальні посібники або інструкції з певної предметної галузі або рівня освіти. Основний фокус – предмети STEAM освіти[6].

Global Teacher Campus (Глобальний кампус вчителів) – основна програма Глобальної освітньої коаліції ЮНЕСКО. Спрямована на підтримку вчителів підвищення рівня педагогічної майстерності, ІКТ компетентності, володіння цифровими

технологіями та іншими формами дистанційного та гібридного навчання. На сайті представлені навчальні курси, орієнтовані на знання та навички, необхідні для дистанційного навчання, різні навчальні середовища, включаючи управління навчальними програмами та формувальне оцінювання.

Глобальний кампус вчителів пропонує кураторський онлайн-каталог курсів для самостійного навчання вчителів і адміністраторів освіти. Всі представлені додатки безкоштовні, доступні через посилання сайту. Отримати доступ до навчальних курсів: GlobalTeacherCampus@unesco.org [7].

БЕЗКОШТОВНІ КУРСИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ

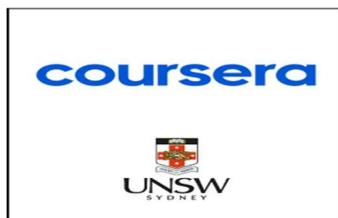

Цифровий вчитель - повний вступний курс для онлайн-навчання з акцентом на цифрову педагогіку. Охоплює навчання з використання

цифрових технологій в освітньому процесі, допомагає розширити свої знання щодо цифрових інструментів та їх ефективного використання на практиці.

Призначений як для початківців, так і для досвідчених користувачів технологій, які можуть удосконалити свої практичні навички. Курс доступний англійською мовою. Основні напрями:

- Дистанційне навчання
- Цифрова педагогіка
- Планування та розробка онлайн-курсів
- Введення в онлайн-навчання

Навчаємось викладати онлайн – практичний MOOC, який допомагає самостійно створити або покращити вже розроблений онлайн-курс, навчитися планувати уроки, успішно використовуючи освітні технології (цілком онлайн або в змішаному контексті), ознайомитися з використанням ефективних методів онлайн-навчання та інших інноваційних освітніх технологій. Курс доступний англійською мовою, займає близько 18 години. Основні напрями:

- Дистанційне навчання
- Змішане навчання
- Планування та розробка онлайн-курсів
- Методи онлайн-оцінки
- Введення в онлайн-навчання

Навчальні курси - добірка курсів для розвитку знань у галузі інновацій та ІКТ, сучасних методів та удосконалення цифрових навичок. Курси доступні англійською, іспанською, французькою, португальською мовами, на 5 до 40 годин кожен за напрямами:

- Дистанційне навчання
- Змішане навчання
- Планування та розробка онлайн-курсів
- Методи онлайн-оцінки
- Введення в онлайн-навчання
- Цифрова педагогіка

Майкрософт - Microsoft пропонує навчання вчителів через свою платформу Microsoft Education. Курси допомагають викладачам набути досвід та підвищити свій рівень володіння інструментами дистанційного навчання. Таким чином, Microsoft підтримує безперервне професійне навчання, сприяє підвищенню рівня цифрової грамотності вчителя для успішного впровадження гібридного навчання. Курси доступні англійською мовою. Основні напрями:

- Дистанційне навчання
- Інструменти онлайн-навчання
- Цифрова педагогіка
- Змішане навчання

Дошка – проєкт пропонує вчителям, викладачам педагогічних навчальних закладів полегшений курс «К-12 Blackboard Collaborate». *Дошка* - це синхронна платформа, яка надає можливість вчителям застосувати модель перевернутого класу. Представлені стратегії «Змішане навчання та онлайн-стратегії для К-12» для розробки середовища онлайн-класу, незалежно від того, проводиться він у змішаному класі або повністю онлайн-класі. Стратегія «К-12 Blackboard Learn Ultra» допомагає вчителям створити цифровий клас. Усі курси доступні англійською мовою. Основні напрями:

- Дистанційне навчання
- Інструменти онлайн-навчання
- Планування та розробка онлайн-курсів
- Введення в онлайн-навчання

Академія онлайн-навчання – допомагає навчитися застосовувати ефективні методи очного та змішаного навчання, впроваджувати інноваційні освітні стратегії. Доступне англійською, іспанською мовами за напрями:

- Дистанційне навчання

- Змішане навчання
- Цифрова педагогіка
- Інструменти онлайн-навчання

Глобальна освітня коаліція ЮНЕСКО на постійній основі підтримує українську освітню спільноту. Українським викладачам та студентам, за участю понад 30 партнерів коаліції, надається доступ до програмного забезпечення, обладнання, навчальних матеріалів українською мовою та освітніх платформ, а також безкоштовні навчальні курси.

Список використаних джерел

1. UNESCO. URL: <https://www.unesco.org>. Дата звернення 12.06.2022
2. UNESCO. Mapping host countries supporting and providing education to Ukrainian refugees. URL: <https://articles.unesco.org/en/articles/mapping-host-countries-education-responses-influx-ukrainian-students>. Дата звернення 12.06.2022
3. UNESCO. Ensuring teaching and learning continues in Ukraine. URL: <https://www.unesco.org/en/education/emergencies/ukraine>. Дата звернення 12.06.2022
4. Global Education Coalition. URL: <https://globaleducationcoalition.unesco.org/>. Дата звернення 12.06.2022
5. Global Skills Academy. URL: <https://globaleducationcoalition.unesco.org/global-skills-academy>. Дата звернення 12.06.2022
6. Global Learning House. URL: <https://globaleducationcoalition.unesco.org/global-learning-house>. Дата звернення 12.06.2022
7. Global Teacher Campus. URL: <https://globaleducationcoalition.unesco.org/global-teacher-campus>. Дата звернення 12.06.2022

Матеріал підготувала:

Малицька І.Д., старший науковий співробітник

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 4, 2022

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ-БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ

Чимало українських дітей через війну опинилися в інших країнах та в них виникла необхідність продовжити навчання. Різні країни виробили свої підходи для вирішення даної проблеми. Так до середини червня було прийнято 134 704 учнів біженців з України до німецьких шкіл – у тому числі вчителів, які також втекли від війни. Федеральні землі набирають вчителів з України і приймають їх на роботу, так, наразі Бранденбург найняв 42 викладача та освітніх працівника з України [1]. Переважно навчаються українські школярі разом зі школярами з Німеччини, а не в окремих класах. У репрезентативному опитуванні вчителів Фонду Роберта Боша 78% тих, чиї школи вже прийняли українських дітей або молодь, заявили, що їх повністю або частково навчають у звичайних класах. Лише 18 відсотків опитаних мали уроки в окремих так званих вітальних класах.

Майке Фіннерн, яка є головою профспілки освіти і науки (GEW) вважає, що необхідно запропонувати учням нормальність і дозволити соціальний контакт зі своїми однолітками, а школам терміново потрібно інтегрувати дітей, яке передбачає проведення уроків рідної мови, що відповідно потребує збільшення персоналу, виникає необхідність у додаткових приміщеннях та забезпеченні матеріальними ресурсами. Про ті ж самі проблеми говорить і голова Асоціації освіти та навчання (VBE) Удо Бекманн, а також попереджає про те, що необхідно використовувати багато професійних команд і перекладачів. Ці проблеми необхідно вирішити перед початком нового навчального року.

Президент Конференції міністрів освіти (КМК) Карін Прієн (CDU) підрахувала, що Німеччині доведеться підготувати до 400 000 школярів-біженців і для цього знадобиться 24 000 вчителів (з розрахунку близько 60 вчителів на кожні 1000 учнів), а інтеграція нерозривно пов'язана з вивченням німецької мови, це необхідно, незалежно від того як довго люди залишаться в Німеччині. Але для дітей, які там на початку наступного навчального року, це може бути кілька років. Взагалі, необхідно підійти до справи з самого початку так, ніби діти залишилися тут на довгий строк проживання [2]. В той же час, генеральний консул України Ірина Тибінка на конференції міністрів освіти виступала проти «інтеграційних класів» і наполягала на необхідності навчання за українськими програмами. Багато країн досі дотримуються цієї концепції, але також намагаються залучити до навчального процесу вчителів з України. [3]

У Німеччині в деяких місцях є вітальні класи/групи/заняття, де діти можуть підготуватися до переходу до звичайного класу. Одночасно існують інші чудові проекти, в яких беруть участь вчителі, які втекли з України та піклуються про дітей. В той же час, люди, які опікуються школами, дуже уважно придивляються до предметів, у яких мовні відмінності не відіграють такої великої ролі, серед яких спорт, музика, мистецтво, англійська для старших школярів. З математикою складніше, з одного боку надається багато пояснень, але з іншого боку, математика насправді не знає жодних державних чи мовних кордонів. Вивчення німецької мови є найважчим випробуванням для українських школярів. Виникає необхідність у вивченні української мови учнями, що можна зробити через Інтернет, оскільки такі уроки складно ввести в розклад звичайного навчання у школі.

Федеральні землі створили спільну «оперативну групу» для управління інтеграцією дітей-біженців у школи. Про це домовилися на зустрічі «Конференція міністрів освіти» у березні 2022 року. На своєму першому засіданні 18 березня робоча група розглянула такі питання, як можливе

працевлаштування українських вчителів чи освітян, продовження навчання за українською програмою, наприклад через онлайн-платформи, та використання цифрових підручників та навчальних матеріалів.

Після обговорення з робочою групою створено єдину спільну ініціативу щодо підтримки школи для прийому дітей та молоді біженців [4]. Було створено цифровий інформаційний сервіс для вчителів і шкіл, який покликаний надавати допомогу в прийомі дітей-біженців та працевлаштуванні вчителів до шкіл. Спеціально створена група досвідчених експертів у сфері освіти з Німеччини та України збирає практичну інформацію, матеріали та рішення. До ініціативної групи увійшли два директори школи, з Німеччини Грегор Мібс та з України Олена Ковальчук, а також колишній державний секретар з питань освіти Берліна Ганс-Юрген Кун.

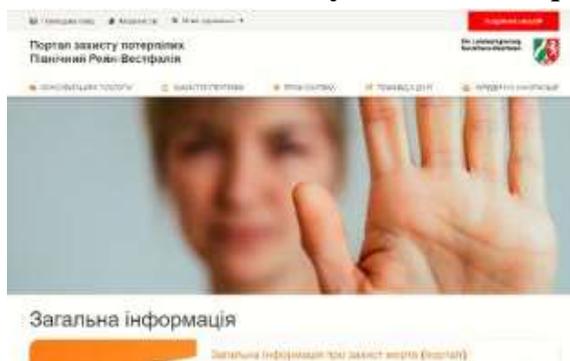
У деяких випадках федеральні землі вже оголосили в березні, як вони мають намір діяти, коли приймають дітей-біженців до шкіл. У більшості федеральних земель передбачені додаткові заняття, які в залежності від федеральної землі називаються вітальними класами, підготовчими, інтенсивними класами, класами прибуття або німецькими класами. Однак у деяких землях дітей приймають безпосередньо до звичайних класів, а також додатково на уроках вивчають німецьку мову.

Розглянемо заходи розроблені у деяких федеральних землях Німеччини щодо інтеграції українських учнів-біженців до німецьких шкіл, які включають додатковий персонал та створення вітальних класів, в яких діти та молодь навчаються. Ці спеціальні класи для біженців були створені в деяких федеральних землях ще в 2015 році. На сьогодні вони існують, а в інших землях лише впроваджуються. На шкільному порталі показано, як федеральні землі приймають дітей і молодь-біженців, а також вчителів з України.

Так у **Шлезвіг-Гольштейні**, спочатку інтегрують дітей та молодь-біженців у звичайні класи школи. На наступному етапі визначається рівень знань

з німецької мови. Потім учнів розподіляють до груп, в яких вони вивчають німецьку як другу мову. Міністерство освіти Шлезвіг-Гольштейну надало школам додаткові кошти, які вони можуть використати для найму та збільшення тимчасового персоналу. Українські вчителі-біженці також можуть подавати документи на працевлаштування у федеральній землі. Наразі в Шлезвіг-Гольштейн взяли на роботу вісім вчителів з України.

У Північному Рейні-Вестфалії (<https://www.opferschutzportal.nrw>) також

проводяться вітальні заняття для біженців. Школи федеральної землі самі приймають рішення щодо включення українських дітей та молоді безпосередньо до звичайних класів. Для того, щоб навчати учнів-біженців, держава оголосила близько 1000

нових посад вчителів. Щоб якнайшвидше знайти відповідний персонал, міністерство звернулося до вчителів, які вже вийшли на пенсію, та запропонували працівникам, які працюють за сумісництвом увійти у штат. Незабаром міністерство має намір опублікувати оголошення про прийом на роботу, що дасть можливість подаватися українським вчителям.

За даними Міністерства освіти **Баден-Вюртемберга** учні з України, які приїжджають спочатку навчаються в підготовчих класах. У цих класах діти та молодь-біженці повинні спочатку вивчити німецьку мову, а потім перейти до звичайного навчання. Навчання в підготовчому класі для дітей-біженців та молоді без знання німецької мови триває від одного до двох років. Навчання зазвичай складається з 20 годин вчителя на тиждень (дві з яких – демократична освіта) у початковій школі, а потім 25 годин учителя на тиждень (чотири з яких – демократична освіта) у молодшій середній школі. До середини червня школи Баден-Вюртемберга прийняли 18 052 дітей та молоді з України. Однак не всі діти ходять до школи, оскільки обов'язкове навчання в школі застосовується лише

тоді, коли сім'ї біженців мають постійне місце проживання. Асоціація освіти та навчання Баден-Вюртемберга розкритикувала підхід до прийому дітей-біженців до шкіл. Речник асоціації Міхаель Гомольціг застеріг від ізолювання дітей, які втекли з України та акцентував увагу на якомога швидшій інтеграції таких дітей.

До середини червня школи **Баварії** (<https://www.km.bayern.de/ukraine.html>) прийняли 24 791 дітей-біженців та молодих людей з України – більше, ніж у будь-якій іншій федеральній землі. Земля **Баварія** покладається на так звані освітні

вітальні групи для інтеграції. Наразі для українських біженців створено близько 400 таких груп. Цілі освітніх вітальних груп у Баварії: різноманітні зустрічі; опанування мови та підтримка (наприклад, час від часу участь у звичайних уроках та інших шкільних заходах); підтримка контакту з Україною (наприклад, через українських вчителів чи допоміжного персоналу). У наступному навчальному році мають бути створені так звані бридж-класи як подальший розвиток попередніх вітальних класів у загальноосвітніх школах, повідомив міністр освіти Міхаель П'язоло. За даними Міносвіти, ці класи-перехідники створюються з 5-го по 9-й клас. Вивчення німецької мови має бути в центрі уваги, принаймні десять годин німецької мови на тиждень. У 1-4 класах діти з України беруть участь у звичайних уроках початкової школи. Це регулярне навчання доповнюється додатковими мовними курсами. За даними міністерства освіти, навчання в школі є обов'язковим для школярів після 90 днів перебування в Баварії. Для викладання у вітальних групах міністерство найняло 1400 працівників, серед яких, вчителі або студенти. Близько 300 працівників розмовляють російською чи українською. Українські вчителі, які втекли, вже працюють у деяких баварських школах. Однією з найбільших проблем, коли справа доходить до прийняття до шкіл дітей-біженців та молоді з України, є недостатня наявність необхідного персоналу шкіл.

освіти розглядає онлайн-уроки за українськими підручниками чи програмами як супровідний або додатковий захід. Тому вступ до школи необхідний для здійснення обов'язкового шкільного навчання. Діти та молодь-біженці з України мають можливість вивчати рідну мову додатково (до 20 уроків на тиждень). Наразі держава найняла 111 осіб для підтримки шкіл, вчителів чи педагогічних працівників.

За даними управління освіти **Бремена** (<https://www.bildung.bremen.de/informationen-fuer-ukrainer-innen-362709>), до середини червня до шкіл прибуло 1040 учнів з України. Влада

планує так звані вітальні заняття в кількох центральних місцях. Заняття призначені для того, щоб діти та молодь могли освоїтися німецьку мову. Водночас планується розширити підготовчі курси в початкових і середніх школах, на яких діти та молодь зможуть опанувати свої перші навички німецької мови. Підготовчі курси організовуються безпосередньо в школах, учні також можуть брати участь у навчанні з певних предметів. Управління освіти звертаються за допомогою до вчителів-пенсіонерів для навчання дітей та молоді з України, а також просять викладачів мовної підтримки збільшити кількість годин навчання. Крім того заявки на роботу вже подали понад 20 українських вчителів, яких намагаються швидко інтегрувати до різних проектів та уроків.

Наразі до шкіл **Гамбурга** (<https://www.hamburg.de/bsb/ukraine>) прибуло 3640 дітей та молоді-біженців з України. Шкільна влада Гамбурга готує цього навчального року

понад 4000 українських учнів-біженців. Наразі близько 80 відсотків, навчатимуться в загальноосвітніх школах, близько 20 відсотків – у професійно-технічних навчальних закладах. Процедури реєстрації учнів на навчання також значно спрощені, учні та молодь можуть звертатися безпосередньо до шкіл або

zareestruvatisia online. Pochatkovi shkoly prosiait priimati ditei 1-go ta 2-go klasiv, yak zazvichai, bezposerednio na misci v isnuoci zvizhaini klasi abo navchalni grupi. Yakco u shkolah she e misca v mizhnarodnih pidgotovchih klasah, iih slid zapovnit. Krim toho, planuet'sia zbilshiti kilkist' uchniv u pidgotovchih klasah z 15 do 18 uchniv.

Z pochatku rosijskoi zagarbnijskoi viini v Ukraini do shkil Gessena (<https://kultusministerium.hessen.de/>) pribulo 11 562 ukrain'skikh ditei ta molodi. Nini niimecku movu vikladaiut u ponad 1600 intenzivnih klasah shkil Gessena, ukrain'ski diiti ta molod' v zhe stanovliait bilshie tretini z 29 300 uchniv, yakii navchaiut'sia v tsih intenzivnih klasah. V'sia pidtrimka kontroluiet'sia koordinatsiinim ofisom u Ministerstvi osviti, dia chogo u 15 derzhavnih shkільnih organah vladi takozh stvoreno 15 dodatkovih novih posad dia tsentriv priiomu ta konsultuvannia. Diiti-bizhencti ta molod' z Ukraini mali zmozu prodovzuvati brati uchast' v online-urokakh, yakii proponovala ukrain'ska storona do kintsia ukrain'skogo navchal'nogo roku ta naprikincti travnia/pochatku chervnia, navit' yakco voni vidbuvaiлися parallelno z faktichnimi shkільnimi zanyattia v niimeckii shkoli. Za danimi Ministerstva osviti, 6000 vchiteliv Gessena maiut kvalifikatsiu «niimecka yak druga mova», sho dae zmozu efektyvno vikoristovuvati iih dia provedennia intenzivnih zanyat' z ukrain'skimi diit'mi.

Zaraz u shkolah Mекленбург-Передня Померанія (<https://www.bildung-mv.de/krieg-in-der-ukraine/weitere-informations-und-unterstuetzungsangebote/>) navchaiet'sia 2975 ukrain'skikh uchniv. Minister osviti Simona Olgdenburg naголосила pro neobkhidnist' navchannia ditei-bizhenctiv ta molodi z

України за німецькою програмою та швидко інтегрувати в місцеві класи, але виняток становлять молоді люди на останньому курсі, які повинні готуватися до випускних іспитів за українською програмою за допомогою онлайн-занять. Інші студенти з України отримують пристрої, які будуть використовуватись для проходження додаткових онлайн-уроків з України поза уроками в німецькій школі, якщо в них виникає таке бажання. З початку травня в Мекленбург-Передня Померанія приймають іноземних викладачів без поглибленого знання німецької мови на рівні С1, який зазвичай вимагається. За перший місяць у 29 школах було працевлаштовано 35 осіб, в основному з України, серед яких 27 українські вчителі. Діти-біженці приймаються до відповідної місцевої школи, в якій визначають рівень знань з німецької мови за певний проміжок часу та приймається рішення щодо подальшого навчання.

До середини червня у школах **Нижньої Саксонії** (<https://www.mk.niedersachsen.de/>)

після втечі з України було зареєстровано 13 807 учнів. Діти-біженці та молодь з України, які отримали право на проживання, повинні відвідувати школу в Нижній Саксонії, але ті хто перебуває в Нижній Саксонії з гостьовою візою чи без візи мають право не відвідувати школу. Через портал реєстрації можуть подати заявку на роботу вчителі та педагогічні працівники з України. Наразі прийнято на роботу 200 вчителів та інших працівників школи. Наразі 290 українців зареєструвалися як потенційні вчителі через портал.

Школи та професійно-технічні училища **Північного Рейн-Вестфалія** (<https://www.schulministerium.nrw/umgang-mit-den-auswirkungen-des-russland-ukraine-krieges>) до середини червня прийняли 23 639 учнів з України, серед яких майже половина навчається

в початкових школах. Коли видається дозвіл на проживання дорослих з дітьми приписують до муніципалітету, а відповідна шкільна влада призначає дітям шкільного віку та молоді з України шкільне місце. Діти-біженці та молодь з України повинні спочатку прибути до шкіл, а також отримати шкільну психологічну підтримку, а потім розпочинається інтенсивне вивчення німецької мови. Також планується викладання української мови.

У школах **Рейнланд-Пфальца** ([https://ukraine.rlp.de/de/kita-und-schule-shkola-ta-](https://ukraine.rlp.de/de/kita-und-schule-shkola-ta-ditjachii-sad/schule/)

[ditjachii-sad/schule/](https://ukraine.rlp.de/de/kita-und-schule-shkola-ta-ditjachii-sad/schule/)) зареєстровано понад 8300 дітей та молоді біженців з України в початкових та середніх школах.

Крім того, за даними Міносвіти, із середини лютого було прийнято на роботу 70 вчителів української національності та 51 вчитель з викладання української мови. Учні-біженці з України інтегровані в звичайні класи, проходять інтенсивні курси німецької мови та їм викладають такі предмети, як музика, спорт та мистецтво. Також вони можуть у цифровому форматі навчатися в Україні. Діти та молодь розміщуються в класах де проходять інтенсивні курси німецької мови (до 20 годин мовної підтримки на тиждень).

До середини червня школи **Саару** (<https://www.saarland.de/>) прийняли 1310 учнів з України.

З метою сприяння інтеграції українських дітей та молоді до школи дозволено використовувати кошти програми дій «Наздогнати корону для дітей та молоді».

Значно зросла кількість дітей-біженців та молоді з України у школах **Саксонії** (<https://www.ukrainehilfe.sachsen.de/>), до середини червня їх було прийнято 8253. У столиці розпочала роботу перша українська школа, яка пов'язана з

початковою та середньою школою в Дрездені. Головна увага приділяється створенню підготовчих класів для навчання українських дітей та молоді рідною мовою та систематично німецькою. Це важке завдання, оскільки лише близько десяти відсотків найнятих вчителів знають німецьку мову.

За даними Міністерства освіти, до середини червня до шкіл **Саксонії-Ангальт** (<https://mb.sachsen-anhalt.de/themen/schule-und-unterricht/informationen-fuer-eltern-und-lehrkraefte-aus-der-ukraine/>) було прийнято

2526 українських учнів. За словами речника Міністерства освіти, зараз створено 76 класів прибуття в 69 місцях, крім того багато учнів відвідують звичайні заняття. В класах прибуття створена невелика програма навчання, яка передбачає принаймні 10 із 25 годин на тиждень для вивчення німецької мови, а також викладання основних предметів та близько п'яти годин на тиждень відводиться на уроки музики, спорту чи мистецтва.

На червень до шкіл **Шлезвіг-Гольштейна** (<https://www.schleswig-holstein.de/>) прийнято 4403 дітей та молодих людей-біженців з України, які повинні пройти повну мовну підготовку (німецька як друга мова). Відповідна школа визначає для кожної дитини які уроки німецької вона має отримувати (базовий рівень або поглиблене знання німецької мови).

1764 українських учнів вже прийняті до шкіл **Тюрингії** (<https://bildung.thueringen.de/ukraine>). Шкільна хмара Тюрингії тепер також доступна українською мовою для навчання дітей-біженців та молоді з України. Цифрові

навчальні матеріали можуть запропонувати підтримку у навчанні дітей та молоді-біженців, оскільки багато навчальних матеріалів українською мовою доступні в цифровому вигляді, а також можуть використовуватися в німецьких школах. Федеральні землі вже забезпечили значні обсяги українського навчального матеріалу через FWU. Також існують різні українські онлайн навчальні платформи, наприклад з приватної заочної школи Оптима, яка на початку війни зробила свої курси доступними для користувачів безкоштовно. Спільна ініціатива Robert Bosch Stiftung та Bertelsmann Stiftung має на меті зробити так, щоб пропозиція була доступна та безкоштовна для всіх українських школярів у Німеччині до кінця навчального року. Існує навчальна платформа Schulcloud українською мовою, як повідомило Міністерство освіти Нижньої Саксонії в Ганновері. Це так звана шкільна хмара, що була перекладена українською мовою, щоб полегшити доступ українським біженцям до навчання. Програмне забезпечення розробляється спільно федеральними землями Нижня Саксонія, Тюрингія та Бранденбург. Переклад платформи є основою для незалежного доступу для українських школярів та україномовних вчителів. Вчителі можуть використовувати хмару для організації перемикання відео між учасниками, розповсюдження вправ або виконання групової роботи. У Нижній Саксонії платформою користуються близько 1700 шкіл, у Тюрингії – 890, а в Бранденбурзі – 700 шкіл.

У рамках спільної ініціативи Фонду Robert Bosch та Bertelsmann Stiftung пропонується використовувати так звану «педагогічну модель карусельних дверей», щоб задовольнити бажання українських шкіл та сімей продовжувати уроки, до яких вони звикли в рідній країні та, водночас, щоб вони могли відвідувати німецькі школи. Модель «карусельних дверей» німецькі школи вже використовують як частину індивідуальної підтримки навчання.

Президент асоціації вчителів Хайнц-Петер Майдінгер вимагає від німецьких шкіл співпрацювати з Україною, можна уявити змішаний розклад з

українським та німецьким навчальним вмістом, а також використовувати цифрові форми навчання, так як українські вчителі, незалежно від місця свого знаходження, можуть охопити багатьох учнів за допомогою цифрових уроків, а учні не повинні втрачати зв'язок з українською шкільною системою.

Всі українські студенти, які не можуть закінчити навчання і хотіли б навчатися в Німеччині, повинні подати документи до підготовчого коледжу вибраного університету. Підготовчі коледжі готують іноземних абітурієнтів до навчання в Німеччині. Додаткову інформацію про вступ до університету можна отримати в Центральному управлінні іноземної освіти (ZAB) на інформаційному порталі ANABIN (<https://anabin.kmk.org/>)

Отже, прийняті Німеччиною стратегії щодо інтеграції українських дітей та молоді-біженців у дитячі садки та школи спрямовані не те, щоб усі діти та шкільна молодь якомога швидше розпочали відвідування дитячих садків та шкіл, розпочали вивчати німецьку мову, продовжили навчання та мали можливість налагодити контакти зі своїми однолітками. При цьому в школах Німеччини застосовуються вимоги федеральних земель щодо обов'язкового шкільного навчання. Українські онлайн-матеріали можна інтегрувати в звичайні уроки як додаткові. Учні, які шукають захист, можуть також скористатися можливостями онлайн-навчання у своїй рідній країні на приватній основі і, якщо необхідно, також можуть отримати відповідну кваліфікацію.

Наступним кроком є інтеграція вчителів з України до шкіл Німеччини. Федеральні землі використовують існуючі інструменти рівного ставлення до іноземних педагогічних кваліфікацій, щоб забезпечити довгострокове працевлаштування українських вчителів. Вчителі мають можливість працювати помічниками (асистентами), для чого в Німеччині передбачено відповідний інструмент.

Німеччина дотримується Конвенції ООН про права дитини, в якій зазначено, що кожна дитина має право на доступ до шкільної освіти. У разі, коли біженці з України не зареєструвались як біженці війни протягом перших 90 днів свого перебування, їхні діти мають право ходити до школи. На конференції міністрів освіти було наголошено, що у 2022/2023 навчальному році буде

запроваджено обов'язкове шкільне навчання для дітей та молоді біженців з України [5].

Інформацію з 16 федеральних земель Німеччини для біженців з України щодо шкіл та освіти можна знайти на онлайн ресурсі за посиланням <https://www.kmk.org/aktuelles/ukraine.html>.

На даному ресурсі можна ознайомитись з рішенням міністрів освіти Німеччини, а саме:

- Шкільне навчання дітей та молоді з України, які звертаються за захистом у 2022/2023 навчальному році (рішення КМК від 23 червня 2022 року);
- Як поводитися з дітьми та молоддю-біженцями (шкільного віку) з України (постанова Конференції міністрів освіти від 10 травня 2022 р.);
- Інформація про визнання освітніх атестатів - оглядова сторінка Центрального офісу іноземної освіти.

Використані джерела:

1. „Was heißt springen?“ Wie ukrainische Lehrkräfte in Deutschland geflüchtete Kinder unterrichten. URL: <https://www.rnd.de/politik/wie-ukrainische-lehrkraefte-in-deutschland-gefuechtete-kinder-unterrichten-BCA267O4TJALTD673N6PLSW2QY.html> (дата звернення: 30.08.2022).
2. Kultusministerchefin Prien: Für 400.000 geflüchtete Schüler bräuchte Deutschland 24.000

Lehrer. URL: <https://www.rnd.de/politik/krieg-gegen-die-ukraine-kultusminister-chefin-fuer-400-000-gefluechtete-schueler-braeuchte-SI5Z5FWGZNHJRKBIYI6FXCGLGE.html> (дата звернення: 30.08.2022).

3. Willkommen heißen, aber wie? URL:<https://www.sueddeutsche.de/politik/ukraine-fluechtlinge-deutschland-schule-1.5553854> (дата звернення: 30.08.2022).
4. Initiative der Robert Bosch Stiftung und der Bertelsmann Stiftung. URL:<https://deutscheschulportal.de/ukraine-initiative/> (дата звернення: 30.08.2022).
5. Інформація з федеральних земель для біженців з України. URL:<https://www.kmk.org/aktuelles/ukraine.html> (дата звернення: 30.08.2022).

*Матеріал підготувала:
Кравчина О.Є., науковий співробітник*

ЦИФРОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 5, 2022

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ УЧНІВ В НІДЕРЛАНДАХ ПІД ЧАС ВІЙНИ

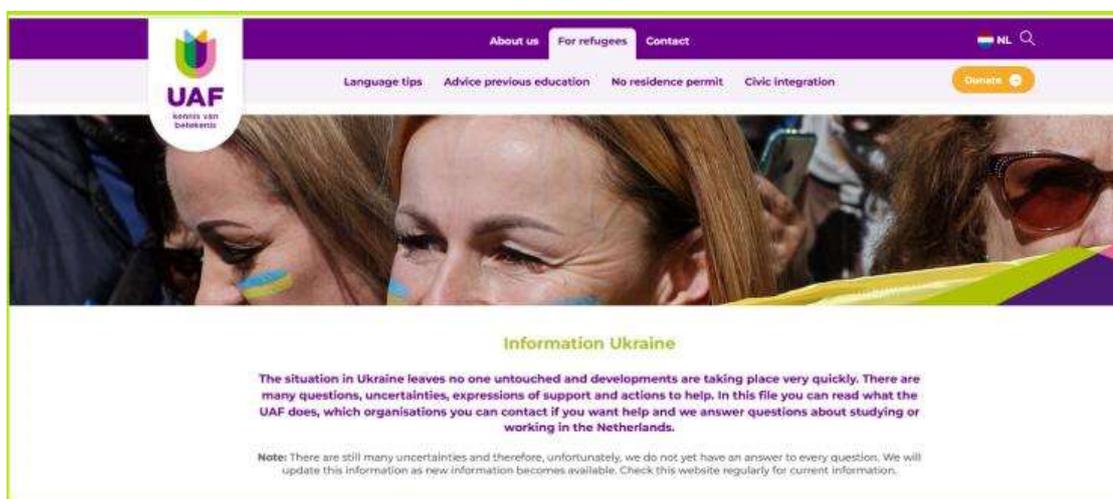
З перших днів масштабного вторгнення РФ в Україну європейська спільнота відкрила свої двері для українців, які вимушено залишили свої домівки і потребували порятунку від російської агресії. Королівство Нідерланди за даними Укрінформ (відомості на кінець травня 2022р., <https://www.ukrinform.ua>), що посилається на NOS (<https://nos.nl>), надало притулок близько 60 тисячам українських біженців, які є офіційно зареєстрованими. Громадяни України можуть отримати тимчасовий захист у Нідерландах згідно з Директивою Європейського Союзу про тимчасовий захист. У Нідерландах поцілювалися про те, щоб українці змогли отримати всю інформацію, яка їх цікавить, щодо перебування у країні на сайті <https://www.refugeehelp.nl>. Ця платформа пропонує актуальні відомості та об'єднує пропозиції від влади, неурядових організацій, компаній та приватних осіб.

Тут можна знайти корисну інформацію з багатьох питань, що можуть виникати у українців, які прибули у країну, зокрема щодо отримання освітніх послуг.

Освітня спільнота Нідерландів з розумінням ставиться до труднощів, з якими будуть стикатися учні і студенти-біженці. Інтегрування у освітній процес

зазвичай неможливе відразу. Потужну підтримку надає Університетський фонд біженців UAF (нідер. Universitair Asiel Fonds, (<https://www.uaf.nl/>). Організація була заснована у 1948 році, коли студентське повстання в Празі було жорстоко придушене. П'ятдесят чеських студентів і викладачів втекли до Нідерландів.

Тоді за ініціативи нідерландських університетів їм надали можливість продовжити навчання та працювати в Нідерландах. Так було започатковано Університетський фонд біженців UAF. Фонд і сьогодні працює над наданням можливостей учням і студентам-біженцям продовжувати навчання. У співпраці з навчальними закладами розроблено траєкторії навчання, траєкторії переходу у

голландську систему освіти та рекомендації під час навчання, що реалізується у формі навчальних курсів, наставницьких програм, фінансової підтримки та навчальних ресурсів.

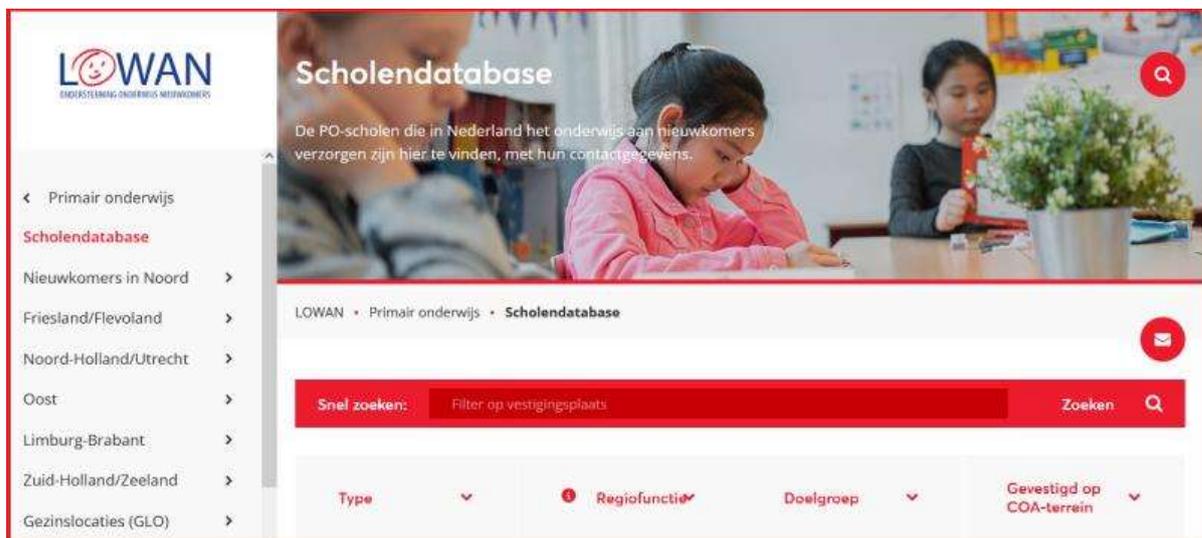
Фонд разом з навчальними закладами Нідерландів, серед іншого, здійснює:

- керівництво та фінансову підтримку студентів та учнів,
- визначення та спрямування траєкторій навчання,
- тренінги для студентів та викладачів.

Діти, які щойно прибули до Нідерландів і не розмовляють голландською мовою, можуть відвідувати певні школи для вивчення голландської мови. Таким чином, вони можуть підготуватися до навчання у початковій чи середній школі.

Навчальні заклади різняться залежно від віку дітей. Для дітей віком до 12

років передбачені нові покращені умови включення у навчальний процес. Навчання може бути здійснено у спеціальних школах або звичайних початкових школах зі спеціальними класами. На веб-сайті організації LOWAN (<https://www.lowan.nl>) можна знайти огляд шкіл, які пропонують такі можливості. Батьки можуть зареєструвати своїх дітей у цих закладах освіти.

Для дітей віком від 12 до 18 років існують міжнародні проміжні класи. Це заняття у звичайних загальноосвітніх школах. можуть зареєструвати своїх дітей у цих школах.

На урядовому порталі Нідерландів (<https://www.rijksoverheid.nl/>) міститься детальна інформація про можливості біженців з України щодо отримання освіти. Для доступу до освітніх послуг створено «Навчальний посібник для дітей та молоді з України».

Керівникам шкіл, радам та муніципалітетам Нідерландів запропоновані інструменти та рамки для впровадження освіти, розміщення педагогічного персоналу, фінансування та нагляду для забезпечення можливостей дітей та

молоді з України продовжувати навчання. Також розроблені детальні кроки створення тимчасових навчальних закладів.

School To Go – освітній проєкт що реалізовується українськими волонтерами за підтримки компанії Soficreo. Створення школи для дітей з України в рамках цього проєкту є швидкою та оперативною реакцією на початок війни в Україні. Як вважають засновники та учасники проєкту, освіта, як головна місія школи, – це навички, розуміння, творчість та мудрість. Школа – це люди та взаємовідносини, що допомагають дітям рости та вчитися мислити. Усі ці компоненти успішно реалізуються в онлайн форматі.

Команда викладачів та психологів забезпечує професійну підготовку та психологічну підтримку учням, незалежно від того, де вони перебувають та куди планують їхати.

Мета SchoolToGo – щоб кожна українська дитина з допомогою платформи знову потрапила до класу з україномовними вчителями та однокласниками, та не відчувала себе самотньою. Педагогічні працівники намагаються забезпечити для своїх учнів знання на одному рівні з їхніми однолітками в інших країнах, та мають такі ж цілі на майбутнє.

Завдяки співпраці Міністерства освіти, науки і культури Нідерландів та Міністерства освіти і науки України на сайті, українськими та нідерландськими освітянами на сайті <https://www.refugeehelp.nl> українські діти та їх батьки можуть у електронній бібліотеці Інституту модернізації змісту освіти (<https://lib.imzo.gov.ua>) знайти версії українських шкільних підручників у форматі PDF.

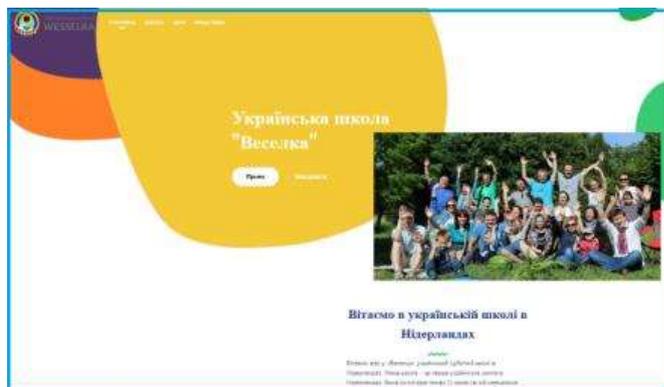
Найбільша видавнича група в Нідерландах Noordhoff, підтримуючи

Україну та розуміючи, що дуже важливо допомагати учням і студентам продовжити навчання та забезпечити доступ до навчальних матеріалів рідною мовою та за державною програмою, запустила сайт, де ті, хто навчаються та їхні родини можуть отримати (завантажити) цифрові копії понад 300 безкоштовних українських книг для учнів початкової та середньої школи, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Усі ці навчальні матеріали, підручники та книги були надані українським освітнім видавництвом «Ранок», що вирішило зробити свій каталог доступним, щоб забезпечити українським дітям та допомогти

їх батькам отримати можливість продовжити навчання в інших країнах Європи, зокрема Нідерландах. Noordhoff – це одне із групи освітніх видавців, що об'єднали зусилля, щоб поділитися цими матеріалами в рамках проєкту, координованого Європейською асоціацією видавців освіти. Noordhoff є видавцем освітніх матеріалів, але більшій мірі є співрозробником освіти завтрашнього дня, працюючи над розвитком освіти. Noordhoff є партнером для тих, хто хоче навчатися в Нідерландах. Видавництво пропонує не тільки друковані навчальні матеріали, а й цифрові рішення та послуги для всіх, хто навчається, від початкової школи до професійної освіти.

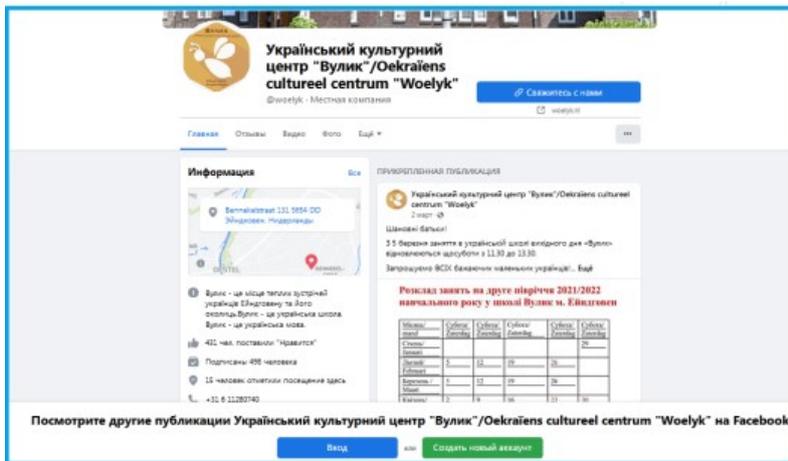
«Українські навчальні матеріали на даний момент є найефективнішою допомогою українським дітям з освітою. Ми сподіваємося, що вони охоплять багато шкіл та вчителів у Нідерландах, які приймають нових учнів з України до

своїх класів», – зазначив Тако Морелісс, головний виконавчий директор видавничої групи Noordhoff Infinitas Learning.

Сьогодні у Нідерландах працюють українські школи як повного, та і вихідного дня. Українська школа в Гаазі «Веселка»; Українська школа в Амстердамі «Джерело»; Українська школа у Роттердамі «Дзвіночок»; Українська школа

в Ейндховені «Вулик»; Українська школа в Утрехті «Барвінок»; Українська школа у Гронінгені «Світлячок». Створені освітні осередки мають власні сайт та

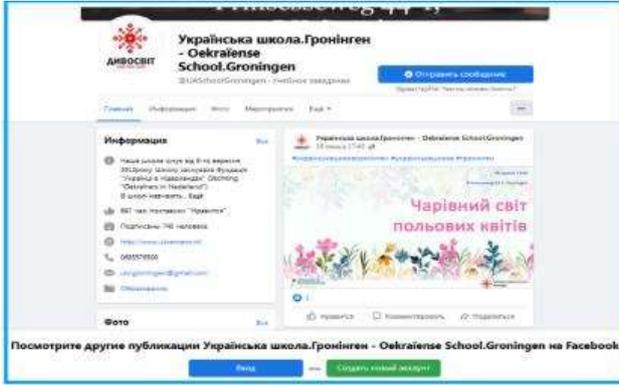
сторінки у мережі Фейсбук, таким чином є доступними і відкритими для українських дітей та їх батьків. У школах також діють бібліотеки, творчі та літературні гуртки. Ці освітні заклади працюють за підтримки посольства та

громадських організацій української діаспори.

Міжнародна школа Ithaka ISK у місті Утрехті блискавично відгукнулася на потреби дітей з України. Тут створили окремих підрозділ, для того, щоб учні з України могли навчатися рідною мовою з українськими викладачами. Зараз ця

україномовна школа займає два поверхи та налічує вісім класів. У кожному навчаються діти від 12 до 17 років. Із ними працюють 17 викладачів — як з України, так і місцеві педагоги. <https://osvitoria.media/experience/yak-u-niderlandah-navchayut-ukrayinskyh-ditej-shho-vtekly-vid-vijny/>

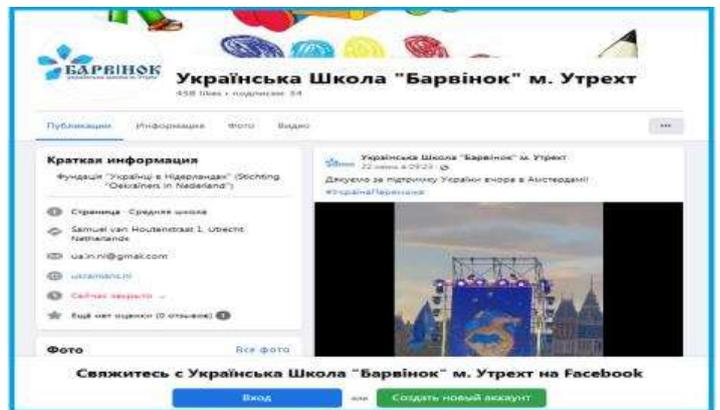
Навчальний заклад для українських дітей також відкрили у триповерховій старовинній будівлі, яка розташована в центрі Дордрехта. Тут можуть навчатися 120 учнів. Серед них мешканці Київської, Житомирської, Харківської, Одеської, Миколаївської та

Івано-Франківської областей. Більш детальну інформацію можна отримати на сайті закладу: <https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayinski-diti-vzhe-tizhden-navchayutsya-u-shkoli-v-niderlandah-za-programoyu-mon.;>

Уроки проводять 10 вчителів-українців, крім обов'язкових шкільних предметів за програмою МОН України, діти вивчають сценічну майстерність, проєктний менеджмент і основи соціального підприємництва.

Чим особлива школа?

- Навчання відбувається за програмою МОН України.
- Учні додатково отримують години нідерландської мови та громадянської освіти (курс про систему нідерландського суспільства).
- У школі працюють українські вчителі, які викладають предмети українською.
- Школа фактично є підрозділом однієї з міжнародних шкіл (Daltom Lyceum).

- Уроки проводяться за розкладом, з понеділка по п'ятницю (9:00-15:00).
- Фінансує школу міська рада, це стосується й обладнання, меблів, вчительських ставок тощо.
- Українські вчителі підписали тимчасові контракти та будуть отримувати нідерландську вчительську зарплату.
- У школі понад 100 учнів, які проживають у різних населених пунктах (учнів привозять спеціальними автобусами).

Отже, у Нідерландах працює потужна система підтримки українських дітей та їх батьків, які вимушені були залишити свої домівки та отримали притулок в країні. Українські освітяни, урядові і громадські організації України і Нідерландів, українська діаспора та приватні особи Нідерландів надають підтримку та спрямовують свої зусилля для того, щоб надати можливість дітям з України продовжити навчання.

*Матеріал підготувала:
Гриценчук О.О., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник*

**БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ
СЕРЕДОВИЩЕ**

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 6, 2022

ВЕБ-ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОМУ НАВЧАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

В умовах стрімкого розвитку сучасного інформаційного суспільства ідея використання веб-орієнтованих технологій для зміцнення здоров'я і сприяння поширенню здоров'язбережувальної інформації на місцевому, національному, регіональному та глобальному рівнях увиразнилася в міжнародній програмі «Здоров'я 2.0» («Health 2.0»), що функціонує у Всесвітній мережі на основі використання платформи WEB 2.0. Реалізація ідей про використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальній сфері набуває особливої актуальності для України, одним зі стратегічних напрямів розвитку якої є удосконалення системи охорони здоров'я, становлення і поширення здорового способу життя. Ця проблема стала першочерговою через тривожні результати дослідження стану здоров'я населення в Україні.

Особливого статусу у здоров'язбережувальній сфері набувають діти, у яких уособлюється майбутнє держави, і забезпечення їх фізичного, соціального й духовного здоров'я має стати пріоритетом для суспільства в цілому.

Одним із шляхів розв'язання окреслених завдань є використання веб-орієнтованих технологій для підтримки здоров'язбережувального навчання учнів початкових класів. За такого підходу активізуються знання й уміння учнів, набуті під час вивчення різних дисциплін, зокрема, «Інформатика», «Основи

здоров'я» та «Фізична культура». Оскільки вивчення веб-орієнтованих технологій розпочинається з третього класу на уроках «Інформатики», то важливим є охоплення учнів 3–4 класів, що пояснюється спрямованістю використання веб-орієнтованих технологій в умовах природного навчального процесу, зміст якого відповідає програмам навчання у початковій школі. Важливість використання веб-орієнтованих технологій для підтримки здоров'язбережувального навчання зумовлена наявністю високого педагогічного потенціалу зазначених технологій, що надає можливість всім суб'єктам освітнього процесу (учням, педагогам, батькам) стати дослідниками і творцями здоров'язбережувальних знань, а також координувати дії щодо організації здоров'язбережувального навчання.

Здоров'язбережувальні технології - це алгоритмізоване виконання комплексу вправ і забезпечення умов, що сприяють збереженню здоров'я і здоровому способу життя учнів початкових класів. До здоров'язбережувальних технологій належать технології виконання ранкової гімнастики, самомасажів, фізкультхвилинок, релаксаційно-розвантажувальних вправ, стимулювання психоемоційного стану, гімнастики для очей, вправ для постави. Отже, змістовий компонент здоров'язбережувального навчання має містити інформаційні відомості про здоровий спосіб життя і здоров'язбережувальні технології за такими основними напрямками:

- гігієна середовища (мікроклімат житлового приміщення, класної кімнати);
- особиста гігієна (харчування; сон, навчання, відпочинок, режим дня, загартовування, користування персональним комп'ютером);
- комплекси оздоровчих вправ (активізація рухової активності, дихальні гімнастики, вправи для очей, для вироблення навичок підтримки правильної постави, масажі, самомасажі);
- психогігієнічні та релаксаційні вправи для гармонізації та відновлення духовного, психічного і фізичного здоров'я (створення позитивної

атмосфери, тренінги, аутотренінги зняття напружених, агресивних, депресивних почуттєво-емоційних станів); – профілактика шкідливих звичок і захворювань.

Веб-технології підтримки змістового компоненту здоров'язбережувального навчання – це технології пошуку, збереження, перетворення й обміну інформації про здоров'язбережувальне навчання учнів початкових класів за допомогою мережі. Окрім текстової інформації на мережних ресурсах змістовий компонент варто проектувати на мультимедійних продуктах: відеоролики правильного виконання гімнастичних вправ; аудіо ролики із записом звуків природи, фоновою музикою для релаксаційних і гімнастичних вправ; цікавими корисними заставками для дітей; відеосюжетами драматизацій щодо правильного ведення здорового способу життя, тематичні презентації.

Отже, до веб-технологій належать такі: веб-технології пошуку на основі введеного запиту; веб-технології збереження інформації про здоров'язбережувальне навчання (веб-сайти, блоги, словники, науково-методичні, науково-довідникові джерела, які розміщені в мережі). Організаційні форми здоров'язбережувального навчання поділяються на: класно-урочні (уроки з усіх навчальних дисциплін, у т .ч.: уроки здоров'я, фізичної культури, інформатики, заняття в групах продовженого дня), позаурочні (перерви, індивідуальні і групові заняття, масові заходи: ранкова гімнастика, свята, Дні здоров'я тощо), позашкільні (походи, екскурсії, заняття в гуртках на базі інституцій неформальної освіти: еколого-натуралістичні центри, клуби за інтересами, громадські організації та ін.) та інтегровані (навчально-дослідницькі проекти, заходи, що організовані різними інституціями: навчально-виховними, медичними закладами, громадськими організаціями та ін.).

На основі використання веб-орієнтованих технологій учитель й учні працюють з новими видами тексту, жанрами, формами дискусій, моделями

комунікації, базами даних – гіпертексти, інфографіка, відеоблоги, інтернет-спільноти та ін. Їх об'єднує загальна ідея спільної творчості, створення якомога більш відкритих і доступних ресурсів і необмежених можливостей обміну інформацією та її використання (філософія Web 2.0).

Таким чином, позитивний потенціал пізнавально-активного поля різко зростає, якщо учні будуть засвоювати інформаційний образ через власні творчі дії за допомогою веб-орієнтованих технологій. Осягнення образу не тільки на слух, а й через зорове сприймання, через рух (пантомімічного відображення), через синтез мовленнєво-рухової експресії, драматично-ігрової діяльності, через експериментування з різними матеріалами забезпечує формування і стійке запам'ятовування інформаційних образів в уяві учнів. А отже вчитель має застосовувати такі технології, які б забезпечували творчу діяльність, як у реальному, так і у віртуальному, створеному веб-орієнтованими технологіями середовищі.

Список використаних джерел:

1. Биков В.Ю. Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення / Биков В.Ю., Лапинський В.В. // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2012. – №2. – С. 3-6. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/502>.
2. Лещенко М., Тимчук Л. Розвиток інформаційно-комунікаційних і медіа компетентностей учителів у міжнародному педагогічному просторі [Електронний ресурс] // Інформаційні технології і засоби навчання, 2013, Т. 38 №6 Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua>
3. Носенко Ю.Г. Визначення рівня обізнаності учнів і вчителів основної школи щодо здоров'язбережувального використання програмно-апаратних засобів (результати дослідження) [Електронний ресурс] / Воронцова Е.В., Носенко Ю.Г., Сухіх А.С. // Інформаційні технології і засоби навчання, 2014. – №6 (44). – Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/>
4. Теорія і практика використання веб-орієнтованих технологій у здоров'язбережувальному навчанні учнів початкових класів / М. П. Лещенко, М. М. Ястребов // Інформаційні технології і засоби навчання. - 2016. - Т. 54, вип. 4. - С. 53-71. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_54_4_7

*Матеріал підготувала: Лещенко М.П.,
доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник*

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВІДДІЛ:

ВІДДІЛ КОМПАРАТИВІСТИКИ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ ІНСТИТУТУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ : 21 РІК НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій - загальнометодологічний науковий підрозділ Інституту цифровізації освіти НАПН України є одним з осередків порівняльно-педагогічних досліджень в НАПН України. Науковці відділу досліджують інновації у системах освіти зарубіжжя, здійснюють змістовий аналіз відкритого інформаційного освітнього простору, відкритих систем освіти, їх засобів, технологій і сервісів, у тому числі дослідження специфіки, ефективності та безпечності використання електронних освітніх ресурсів у порівняльно-педагогічному вимірі.

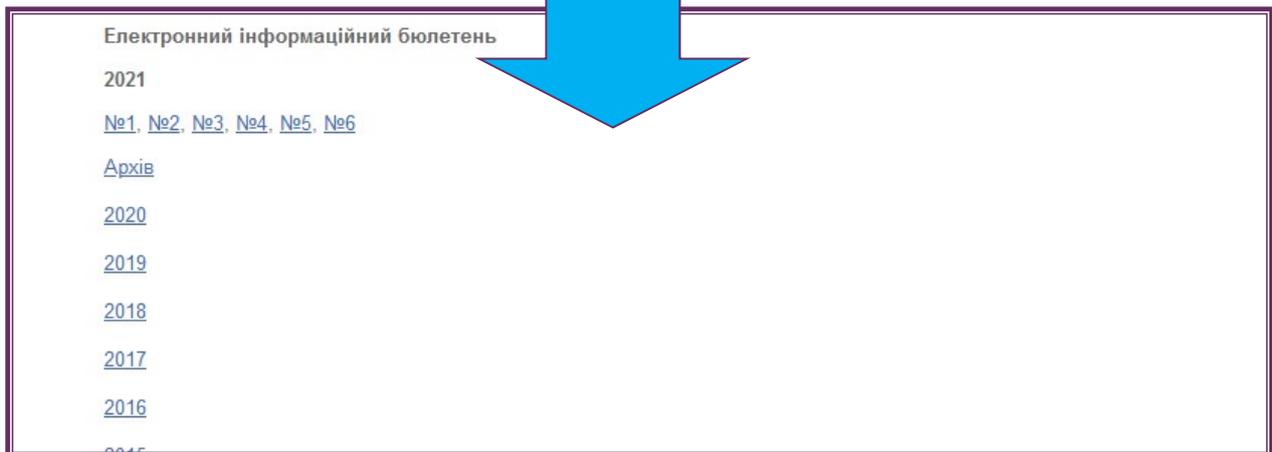
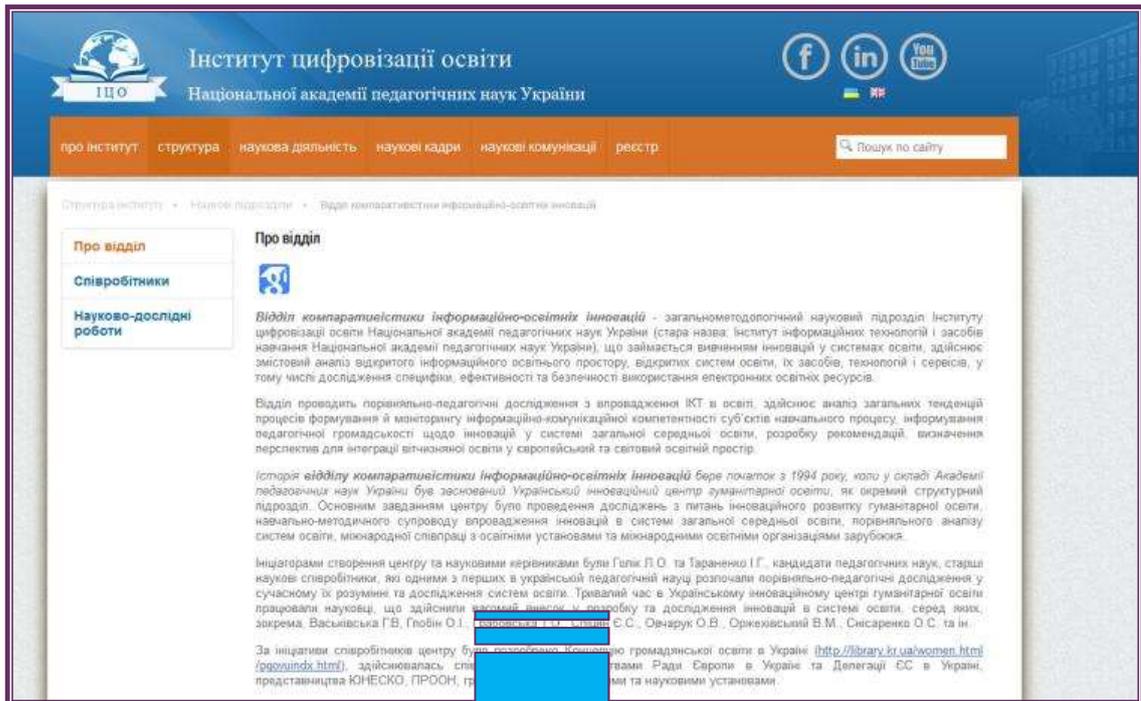
Відділ проводить порівняльно-педагогічні дослідження з впровадження ІКТ, зокрема цифрових технологій в освіті, здійснює аналіз загальних тенденцій процесів формування й моніторингу інформаційно-комунікаційної компетентності суб'єктів навчального процесу, інформування педагогічної громадськості щодо інновацій у системі загальної середньої освіти, розробку рекомендацій, визначення перспектив для інтеграції вітчизняної освіти у європейський та світовий освітній простір.

Інформаційний бюлетень було започатковано у 1996 р. з метою висвітлення нових наукових розробок та інноваційних практик в системах освіти зарубіжжя та в Україні. Починаючи з 2008 року по теперішній час укладачі **інформаційного бюлетеню** (6 випусків на рік) здійснюють огляд процесів впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в системі освіти у різних країнах світу та в Україні. На період 2022 р. здійснено близько 80-ти випусків Електронного інформаційного бюлетеню.

ЯК ЗНАЙТИ ІНФОРМАЦІЙНІ БЮЛЕТЕНІ:

Електронні версії інформаційних бюлетенів відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій розміщені на веб-сторінці відділу <https://iitlt.gov.ua/structure/departments/komparaktiv/pro-viddil.php>,

у розділі «Архів»

та у електронній науковій бібліотеці НАПН України: <https://lib.iitta.gov.ua/>

ЧИТАЙТЕ НАШІ ПОПЕРЕДНІ ВИПУСКИ:

2020 рік

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 1, 2020

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ПРЕДМЕТІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ НАВЧАННЯ

Сьогодні, у мовках карантину, спричиненого пандемією, надзвичайно важливо вчасно реагувати на потреби вчителів дистанційної навчання, спілкуватися з батьками та учнями, проводити заняття.

Пропонуємо вчителям добірку електронних освітніх ресурсів, які допоможуть організувати освітній процес у дистанційній формі. Тут Ви знайдете уроки та методичні розробки за різними предметами.

Алгебра
7 клас. Алгебра
<https://www.youtube.com/watch?v=87M5pTMCQ48&list=PLeb-UxVXmUb7wOS9>
8 клас. Алгебра
<https://www.youtube.com/watch?v=jagt24WUg3Y&list=PLeb-UxVXmUb7wOS9>
9 клас. Алгебра
<https://www.youtube.com/watch?v=LxUeGMSM8&list=PLeb-UxVXmUb7wOS9>
10 клас. Алгебра
<https://www.youtube.com/watch?v=YuJllyG1XPUB&list=PLeb-UxVXmUb7wOS9>
11 клас. Алгебра
<https://www.youtube.com/watch?v=9a8KJLjchFC&list=PLeb-UxVXmUb7wOS9>

Отримання знань. Дистанційна підтримка освіти школярів

Біологія
Біологія дистанційно: добірка корисних онлайн-ресурсів
<https://osvitana.com.ua/posts/3593-biologiya-distantsiynno-dobirka-korisykh-resursiv>
Біологія: рослини, гриби та лишайники https://courses.edera.com/courses/EdEra_b102_B102_about
Курси: *«Математичний мисловий потяг»* (автор: Савченко)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 2, 2020

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ОНЛАЙН ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ НАВЧАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Пропонуємо вчителям добірку онлайн-інструментів та рекомендацій використання, що може допомогти організувати освітній процес у формі під час карантину.

Glogster – сервіс пропонує створити інтерактивні плакати (з використанням відео, зображень, текстів, звуку, посилань тощо).

Prezi – сервіс для створення динамічних онлайн-презентацій. Нама можна додати документи, зображення, фото, слайди, посилання на відео, аудіо, Google-карти, опитувальники та зображення з інтернету.

Dipity – сервіс для презентації історій, фактів чи звітів, які потрібні певному часовому проміжку. Це може бути час біографії, історичні події/теорії/організації, зокрема, важкої історії/міста/країни. Дозволяє хронологічно послідовно подати (тайм-ліній, фотозаписи, текстові коментарі) на карті, якщо при створенні вказати географічну прив'язку події.

Piktochart – сервіс для створення презентацій у форматі інфографіки. Дозволяє додати доповідні дані, наприклад, статистичні дані, опитування, графіки, карти, таблиці тощо.

MyCoted – сервіс, що містить короткий огляд великої кількості креативних ідей, головоломок.

Inspiration – програма, що допомагає візуалізувати навчальний процес учнями на заняттях можна створювати діаграми, карти та схеми.

Graasp – платформа, що дає змогу вчителям створювати віртуальні 3D-простори, структуризовані відповідно до фаз навчального процесу. Можуть бути послані на ці простори свої учні, що дозволить їм працювати індивідуально, так і в групах.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 3, 2020

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДІ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ В ОСВІТІ, ЩО ВИКЛИКАНІ COVID-19

В останні тижні, які пов'язані з введенням карантинного режиму у різних країнах, країнних пандемією COVID-19, більшість міжнародних організацій здійснили запити та оприлюднили високі рекомендації для систем освіти, які можуть використати країни у прийнятті політичних рішень та впровадженню конкретних планів дій.

Основне питання порядку денного систем освіти багатьох країн – це організація навчання онлайн для всіх, хто навчається, та мобілізація всіх людських освітніх ресурсів для цього процесу.

Нижче подано підбірку оприлюднених міжнародними організаціями заяв та відповідей щодо організації освітніх процесів в умовах, спричинених пандемією COVID-19, а також відповідних рекомендацій.

Рада Європи.
Заява Марії Фассарі, Голови керівного комітету з освітньої політики та практики Рад Європи

Метою освітньої програми Ради Європи є підтримка країн членів у розробленні національних законодавств та національних практик з огляду на існуючі виклики та вільність від корупції у системі освіти.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 4, 2020

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ: ЦИФРОВІ ІГРИ З ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Сьогодні актуальною є проблема підготовки економічно грамотної особистості випускників навчальних закладів. Знання про елементарні закони функціонування економіки, а й володіння певними особистими навичками, які в подальшому підтримують діяльність. Економічна освіта в школі є важливою складовою повсякденної людини, його шкільних установок та формування підприємницької компетентності учнів. Використання інформаційних технологій в навчальному процесі з економіки та підприємництва дає можливість навчання та ефективного.

Одним з напрямків застосування ІКТ в навчальному процесі є використання економіки та підприємництва розвиваючи цифрових ігор, симуляцій та навчальні ігри сприяють формуванню інформаційно-комунікаційної компетентності ігри дозволяють краще опанувати знання та уміння учнів, визначити ті знання, розвинути навички. Важливим фактором є те, що діти із задоволенням та доброю участю в таких іграх. Варто відзначити, що цифрові ігри заохочують та їх можна використовувати до педагогічних цілей і навчальних завдань.

Вчителі вирішують, як використовувати цифрові ігри в навчанні дітей: як додатковий матеріал, закріплення нового матеріалу, перевірка знань тощо застосовують в навчальному процесі та пошуковий діяльність та вирішення, як потреба в автономії (сама вибіраю, граю чи ні, я вибираю, у чому успіху); потреба в компетентності (я розбираюсь і впроваджу. Я переможу!); до можу поділитися результатом з друзями та іншими користувачами).

Цифрові ігри надають можливість підготуватися під індивідуальні потреби самостійно працювати та робити особисті відкриття, закріплювати та застосовувати матеріал; мотивують до навчання та залучення. Цифрові ігри та симуляції є важливими засобами в умовах дистанційного навчання, але потрібно пам'ятати, застосовувати їх в поєднанні з іншими педагогічними методами. Сучасний вчитель повинен використовувати інтернет-ресурси, спеціального програмного забезпечення у відеому записуванні, які допомагають у створенні власних занять з економіки та підприємництва вже готові цифрові ігри, симуляції та програми. Наведено приклади ресурсів.

LearningApps.org - це програма Web 2.0, що підтримує створення інтерактивних навчальних матеріалів. Практичні заняття створюються в Інтернеті та в подальшому можуть бути використані в освітньому процесі. Для створення сайту пропонується кілька шаблонів (згляньте на зображення).

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 5, 2020

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА У ЧАСИ COVID-19 ТА ПОСТ-COVID-19. ПЕРІОДИ НАВЧАННЯ ТА ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ.

Міжнародною освітньою спільнотою створено, у часи пандемії, у відповідь на виклики пандемії COVID-19, відповідно питання здійснення освіти і навчання на карантині, так і в період пост-COVID-19. У жовтні 2020 року головні директори та міністри з понад 70 країн світу на пленарній сесії Глобальної конференції ЮНЕСКО з питань освіти (Extraordinary Session on Education post-COVID-19 Global Education Meeting), що проходила в режимі онлайн, декларували свою повсюдну глобальну пріоритетність дій для формування та впровадження системи освіти від навчання до навчання COVID-19.

Декларація визначає пріоритетні завдання, що мають бути застосовані в 2021 році, реалізація яких спрямована на відновлення системи освіти, а саме:

- Підтримка навчальних та міжнародних фізичних освітніх процесів.
- Важливість підтримки і обслуговування інструментів формування міжнародного довічного навчання освіти, які включають як інструменти та методи, пов'язані з навчанням, так і інструменти, пов'язані з навчанням.
- Підтримка навчання, відкриття шляхів.
- Підтримка навчальних закладів та відкриття шляхів навчальних закладів для роботи в режимі онлайн. Важливою складовою навчання є створення дотримання правил безпеки, готовності навчального персоналу та студентів виконувати завдання, пов'язані з відкриттям закладів, а також з переходом до дистанційного, припиненого навчання та вирівнювання рівня, навчальних програм та професійних завдань в освіті.
- Інтеграція, розширення та удосконалення.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 6, 2020

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ОНЛАЙН РЕСУРСИ ДЛЯ ВИКЛАННЯ ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ (БІОЛОГІЯ)

В умовах пандемії COVID-19 перед системою освіти всіх країн світу, у тому числі й України, постали нові виклики – незважаючи на карантин продовжувати освітній процес у школах, надаючи учням можливість отримувати знання, мотивуючи їх до саморозвитку завдяки Інтернету, впроваджувати у навчання різних предметів сучасні розробки, інтерактивні матеріали, навчальні ігри тощо.

Школи, у багатьох випадках, вимушені час від часу переходити на дистанційну форму навчання, до якого не завжди готові як освітні, так і учні та їх батьки. Зважаючи на ситуацію, що склалася, Міністерство освіти і науки України опублікувало Методичні рекомендації «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році» (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-pro-vikladannya-navchalnih-predmetiv-u-zakladah-zagalnoi-serednoi-osviti-u-20202021-navchalnomu-roci>).

Крім практичних порад «Як вчителі можуть творити з учнями про коронавірус (COVID-19)», які розміщені на сайті ЮНЕСКО і сайті НУШ, саме урочком біології відомиться зміст достовірного інформатора, який може надати більш детальну і об'єктивну інформацію щодо COVID-19, навчити як діяти під час пандемії.

Детатий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та ГО «Смарт освіта» за підтримки Міністерства освіти і науки України розробили *дистанційні уроки з біології* про коронавірусну інфекцію COVID-19 для учнів 6-10 класів. На сайті НУШ розміщені Методичні рекомендації для вчителів, навчальні матеріали для учнів, ілюстрації з поясненнями, інтерактивні вправи, які учні можуть виконувати самостійно або разом із батьками, тести, навчальне відео. (https://uua.org.ua/covid19/?fbclid=IwAR2DPC-SVR2DkEdm19Q1kU36NIX4ZApw_3zYy5r8p8IFXLSSTY2kZ81VSk).

Крім цього розміщені посилання на деякі інтернет-ресурси, якіми можна скористуватися під час навчання біології:

Українське мовою
Моя наука - <http://my.science.ua>
Цікаві біологічні факти - <http://www.naturalist.if.ua/>
Онлайн-курс «Анатомія по біології» - <https://cut.ly/UyFq45>
Добірка корисних онлайн-ресурсів «Біологія дистанційно» - <https://cut.ly/wyFq6hd>.

ЧИТАЙТЕ НАШІ ПОПЕРЕДНІ ВИПУСКИ:

2021 рік

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 1, 2021

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

Дистанційне тестування: досвід центрального інституту з розробки тестів Нідерландів Cito

Центральний інститут з розробки тестів Нідерландів Cito (in Dutch: Centraal Instituut Toetsontwikkeling – Cito, <https://www.cito.nl/>) був створений в результаті об'єднання двох державних установ. Діяльність організації присвячена проблемам оцінювання у галузі середньої освіти, зокрема розробці тестових завдань та проведенню екзаменів. Установа утворена згідно з законодавством Нідерландів з метою надання загальної середньої освіти. Інструменти початкової освіти у підсумковому тестуванні (examen Centrale Examen), що проводиться в кінці навчального року та їх батькам у виборі навчального закладу третього типу середньої освіти. До загальної середньої освіти відносяться: професійна середня освіта – VWO (нідерл. Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs), загальна середня освіта – HAVO (нідерл. Hoger algemeen voortgezet onderwijs) та підготовка середньої професійної освіти – VMBO (нідерл. Voorbereidend middelbaar beroepsopleidend). Cito також здійснює незалежне оцінювання (англійські іспити) учнів всіх трьох типів навчальних закладів загальної освіти та надає підтримку у підготовці до них.

Як зазначає експерт Cito, процес складання випускних іспитів під час пандемії COVID-19 був складним завдяки впровадженню нових технологій та інструментів. У цей період було створено нову онлайн-платформу

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 2, 2021

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЕРЕГЛЯДУ РАМКИ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ DIGCOMP 2.2 ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ ДІЙ З ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ 2021-2027 У КРАЇНАХ ЄС

Європейська комісія оприлюднила так звані «Завдання до вступу у цифрову компетентність DigComp 2.2» (англ. Call for contributions to DigComp 2.2). Перегляд DigComp 2.2 розпочався у січні 2021 р. Цілями перегляду є оновлення прикладів знань, навичок та ставлення, що застосовуються до кінця 21 компетентності DigComp (Висновок 4).

Процес перегляду рамки керує Центр спільних досліджень Європейської комісії (JRC) у тісній співпраці із спеціалізованими центрами DigComp, експертами та партнерами колом зацікавлених сторін. Нова публікація оновленою структурою DigComp та усіма довідковими матеріалами опублікована в 2022 році. Одним з перших кроків має стати План дій з цифрової освіти 2021-2027 [2].

Процес перегляду Рамки цифрової компетентності має назву «DigComp 2.2» (англ. DigComp 2.2 Community Practice (CoP)). Центр спільних досліджень Європейської комісії (JRC) залучив всіх зацікавлених сторін, беруть участь у розвитку цифрової компетентності громадян (отже, не тільки спеціалістів), внести свій внесок у цей перегляд.

Серед прикладів, які можуть слугувати навігами на шляху до оновленої рамки, наступні нові тематичні, пов'язані з цифровим світом:

- дезінформація та дезорієнтація;
- ситуативний інтелект (ШІ), пов'язаний з даними навчання та обробкою когнітивного аспекту життя;
- нові технології, керовані віртуальною реальністю, соціальна робота в Інтернеті реалі: наприклад «власні ІКТ» (англ. own ICT) та ін.

Робочу групу також цікавлять приклади більш «усталених» тематик, тем, що є важливими сьогодні та не розглядаються в поточних змітах DigComp 2.2:

- електронна комерція;
- рівні вміння грамотності даних.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 3, 2021

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ОСВІТНІ ПРОЄКТИ ЗА ПІДТРИМКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19

Пандемія COVID-19 значно прискорила процес впровадження цифрових технологій у навчальний процес закладів освіти. Зважаючи на ситуацію, що склалася, вчителі вимушені швидко адаптувати сучасні цифрові освітні технології для проведення онлайн уроків, знаходити і використовувати навчальний матеріал через інтернет, підвищувати свій рівень цифрової грамотності, впроваджувати у навчальний процес нові педагогічні методи, використовувати ІКТ, з вивчення різних предметів.

Високий рівень цифрової грамотності, об'єднаність з сучасними освітніми ресурсами та платформами, вміння їх ефективно використовувати, проведення дистанційного або змішаного навчання – одні з основних цілей у професійному розвитку вчителів, адміністраторів шкіл, освітан різних рівнів системи освіти.

Міністерство освіти країн Європи, а тому числі й України, проводять заходи, які б підтримали всіх учасників освітнього процесу, забезпечили безперервність навчального процесу. Важливу роль відіграє діяльність і підтримка Європейської Комісії, яка фінансує і сприяє створенню, роботі безкоштовних освітніх платформ та проєктів, які розміщені на її офіційному сайті.

Erasmus+ у рамках проєкту Erasmus+:

- проєкт Європейська онлайн платформа для шкільної освіти **School Education Gateway** (<https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/index.htm>) яка надає можливість: пройти онлайн курси, обмінюватися досвідом з колегами різних країн, досліджувати свої вміння та навички, залучитися до вебінарів за різними тематиками, знайти необхідні освітні онлайн ресурси;
- платформа **eTwinning** (<https://www.etwinning.net/en/pub/community.htm>) підтримує спілкування вчителів, обмін освітніми ресурсами, обмін досвідом з викладачами різних предметів, проведення освітніх проєктів, розширення професійного навчання;
- **SALU-YOUTH** (<https://www.salu-youth.net/about/>) – мережа, до якої входить сім ресурсних центрів, надає інформаційні навчальні ресурси для молодіжних центрів.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 4, 2021

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ЦИФРОВІ БІБЛІОТЕКИ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ

Для грантної організації роботи під час карантину 2020-2021 року новонаквані роботи вчителів користуються цифровими ресурсами, які мають доступ. Одним з затребуваних ресурсів Інтернету стали бібліотеки. Вони мають як віртуальні, електронні, цифрові бібліотеки. Такі бібліотеки є віртуальними сторами, або опираються на ресурси вже наявних традиційних бібліотек.

Запровадження цифрових технологій у бібліотечну справу вносило суттєвий внесок із Даниї Оли Гарбо відзначає:

- збільшення частоти розповсюдження нормативної, навчальної, методичної літератури використання технологій мережі Інтернет;
- скорочення часу надходження необхідної інформації до її споживачів (учня, батька);
- збільшується об'єм словника, що вирішує проблему з нестачею необхідного обладнання;
- розширюється доступ до різних видів знань, завдяки їх оцифруванню;
- певна тенденція посилюється зокрема інформація та переклад досвід, оскільки вчитель може безкоштовно працювати з базами даних, регіональних і університетських бібліотек і відслідковувати в сучасній публіци (електронні видання книг, наукові, методичні, спеціалізовані журнали та газети тощо);
- постійне розширення можливостей отримання вільного доступу до всієї інформації (вирішувачі можуть працювати в цифрових бібліотеках фізичного розташування запереш інформації, в будь-якій зручній формі, в тому зручному для читача мові).

Слід зазначити, що завдяки Інтернету вчитель має можливість користуватися бібліотечними ресурсами як і традиційними системою бібліотек.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 5, 2021

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ ПРОСВІТИ

Громадською організацією «Агенція розвитку освітньої політики» 2021 р. проведено дослідження «Громадська парламентська проєкція закладів освіти України» [1]. Інструменти дослідження включали фокус-групи з педагогічними працівниками (28 респондентів), опитування для учнів (2541 респондент), онлайн-опитування для педагогічних працівників (1304 респондентів). Одним із завдань дослідження визначити ступінь готовності педагогічних працівників впровадити громадянську парламентську просвіту, використовуючи засоби цифрового середовища в умовах змішаного та дистанційного навчання.

Респондентам було запропоновано висловитися з приводу того, чи використовували вони цифрові ресурси для підготовки до проведення уроків, за допомогою яких цифрові інструменти вони проводять дистанційні уроки та спілкуються з учнями. Згідно з'ясування готовності цілеспрямовано впроваджувати громадянську парламентську просвіту опитаним запропоновано визначити рівень самосвідомості щодо володіння певними цифровими інструментами для дистанційного та змішаного навчання. Розглянемо результати дослідження щодо вищезазначеної проблематики.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
№ 6, 2021

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Відділ компаративістики інформаційно-освітніх інновацій

СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ПРОГРАМУ «БЕЗПЕЧНИЙ ПРОСТІР»

Протягом 2015-2020 років дослідниками Центру психічного здоров'я та психосоціального супроводу Національного університету «Києво-Могилянська Академія» [1] у співпраці з експертами Національної академії педагогічних наук України та Інститутом модернізації змісту освіти МОН України була розроблена і постійно вдосконалювалася комплексна програма психосоціальної підтримки дітей у закладах загальної середньої освіти «Безпечний простір». Програма створена відповідно до запиту МОН України за фінансової підтримки міжнародних організацій ЮНЕСКО (Україна), Карітас (Україна), Портікус (Porticus). Це багаторівнева модель психосоціальної підтримки в закладах загальної середньої освіти «Безпечний простір», що побудована на основі ряду доказаних втручань на різних рівнях. Адаптація програми відбувалася на Сході України поблизу лінії зіткнення протягом 2015 – 2020 рр. Ефективність окремих компонентів програми підтверджена низкою досліджень, зокрема їх застосування для надання психосоціальної допомоги учням, які постраждали внаслідок військового конфлікту. Колектив дослідників розробив низку науково-методичних матеріалів для педагогів і практичних психологів, що були рекомендовані до впровадження в системі інститутів післядипломної освіти НАПН України. Враховуючи ситуацію з пандемією COVID-19, навчально-методичні матеріали мають рекомендації щодо проведення занять з дітьми, тренінгів для батьків представлені в очному й

Наукове видання

**ПІДТРИМКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ
ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**Колектив авторів-упорядників: Гриценчук О.О., Іванюк І.В., Кравчина О.Є.,
Лещенко М.П., Малицька І.Д., Овчарук О.В.**

ISBN 978-617-8226-11-4 - PDF

Інститут цифровізації освіти
Національної академії педагогічних наук України
м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК №7216 10 від 17.12.20 р.
електронна пошта (E-mail): iitzn_apn@ukr.net